

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 23 MAART 1921

No. 273

INHOUD

	Blz.
DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1920 I door <i>Joun Gelderman</i>	258
Kanaal Maasbracht-Maastricht door <i>Ir. M. C. E. Bongaerts</i>	259
Het Ontwerp-Arbeidsgeschiilenwet I door <i>Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden</i>	261
Het Ontwerp-Procesrecht 1920 en de wraking van Scheidsrechters I door <i>Mr. A. J. Verstegen</i>	263
De Strijd tegen de Centrale Bouwmaterialen Voorziening in verband met de oprichting van een Rijksinkoopkantoor door <i>S. L. Langendijk</i>	264
Londensche Correspondentie	266
De Rijksmiddelen	268
AANTEKENINGEN:	
De overeenkomst tusschen Zwitserland en het Deutsche Rijk betreffende de Zwitserse goudhypotheken in Duitschland door <i>Mr. H. L. Peschotte</i>	268
De Landbouw in Palestina	269
Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1920, in Suriname	269
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	270
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	270
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	271
Productie der Kolenmijnen	271
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	271
Postchèque en Girodienst	271
Rijkspostspaarbank	271
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen October 1920	271
Handelsbeweging over de maand Januari 1921	272
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	273—279
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijze Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

BERICHT.

Met het oog op de a.s. Feestdagen zal het volgend nummer een dag later dan gewoonlijk verschijnen.

21 MAART 1921.

De vaste stemming op de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden. Voor particulier disconto was er feitelijk geen geld voorhanden. Zoo nu en dan kon een post prima papier voor 4½ pCt. ondergebracht worden, maar meestal kon men niet anders dan tegen bankdisconto plaatsing vinden. Ook voor prolongatiegeld was niet veel aanbod. De noteering schommelde tusschen 4¼ en 5 pCt. en zou bij een meer levendige effectenmarkt stellig veel hoger geweest zijn. Als bewijs hoe weinig geld op het oogenblik beschikbaar is, diene de uitslag van de inschrijving op het schat-kistpapier, die heden plaats vond. Van de 115 miljoen, welke de regering aanbod en die grotendeels moesten dienen tot aflossing van vervallend papier, kon slechts ca. 78 miljoen geplaatst worden, waarbij de 3-maandspromessen werden toegewezen tot 4½ pCt., dus een ¼ pCt. boven het officieele bankdisconto. De 6-maandspromessen gaven een rendement van 4½ pCt., terwijl de biljetten de volle 5 pCt. opbrachten. De juiste cijfers zijn: ingeschreven f 78.702.000, waarvan toegewezen f 37.940.000 drie-maandspromessen à f 987.862, f 30.060.000 zes-maandspromessen à f 977,75 en f 10.402.000 jaarsbiljetten à f 1000,—.

* * *

In de voornaamste wissels kwam ook deze week weinig verandering en de omzetten bleven beperkt. Alleen Skandinavie was weder aan belangrijke schommelingen onderhevig, waarbij Kopenhagen ten slotte onveranderd sloot, Christiania weder flauwer was, maar Stockholm niet onaanzienlijk kon stijgen en zodoende weder ongeveer op het goudpunt kwam. Zwitserland kon de vaste stemming der laatste weken voortzetten en steeg tot 50,30. Daarentegen waren Buenos Aires en Batavia opnieuw aangeboden ca. 98½ en ca. 97¾.

LONDEN, 19 MAART 1921.

Gedurende de afgelopen week was er een grote vraag naar geld en de koersen bleven tamelijk hoog. Grote bedragen werden van de Bank of England geleend tegen 7½ pCt. Geen verandering had in de Bank Rate plaats.

Voor de hernieuwing van dag-geld werd betaald tot 5½ pCt. De laagste koers voor nieuw-geld was 6 pCt., terwijl hij op sommige oogenblikken 6½ tot 7 pCt. was.

Zevendaags-geld bleef 5½ pCt.

De discontomarkt was eenigszins vaster, twee-maands-papier noteerde 6½ pCt., drie- en viermaands-papier 6¼ pCt. en zesmaands-papier 5½—6½ pCt.

DE NEDERLANDSCHE KATOEN-INDUSTRIE IN 1920.

I.

Voor de katoenindustrie is het afgelopen jaar zeker wel een tijdperk van groote tegenstellingen geweest. In het begin van 1920 was de vraag, zoowel naar garens als naar manufacturen nog zeer groot en konden alle fabrikanten hunne volle productie zonder moeite tot loonende prijzen verkoopen. Prijzen voor grondstoffen waren wel abnormaal hoog; ook de productiekosten namen steeds toe, zoowel door de enorm hoge kolenprijzen als door de steeds stijgende loonen, doch men kon zonder moeite de daardoor veroorzaakte verhoogingen op het afgeleverde product, op de afnemers verhalen. Op de overzeesche markten waren voorraden van manufacturen niet groot en konden de aankomende partijen vlot geplaatst worden. Door de lange leveringstermijnen, die de Europeesche fabrikanten, die volop met orders bezet waren, moesten vragen, kochten vele exporteurs meer dan misschien wel strikt noodig was, omdat zij bang waren anders geen goederen te zullen krijgen. Ook waren zilverprijzen zeer hoog, zoodat landen als China en Engelsch-Indië zonder groote moeite de hooge Europeesche kostprijzen konden betalen en dus ook vandaar meer orders geplaatst werden dan anders wel het geval zoude zijn geweest. Bovendien werden prijzen van manufacturen, zoowel door de vaste grondstofprijzen, als ook door de steeds stijgende productiekosten en de toen zeker niet onbelangrijke ondernemersmarge steeds hooger, zoodat alle inkoope van manufacturen na eenigen tijd goedkoop schenen. De toestand in de geheele katoenindustrie, niet alleen in Europa, doch ook in Japan en de Vereenigde Staten was echter „too good to last” en toen de omkeer eenmaal kwam, is deze wel in een geweldigen „krach” ontaard.

Uit het volgende staatje blijkt de loop van de prijzen van ruwe katoen, garens en zilver gedurende 1920:

Prijzen in pence	Amerik. katoen	Egypt. katoen	Oost-Ind. katoen	32er Am. ketting	60er Egypt. ketting	Zilver
6 Jan.	31	58	21	58	102	76
3 Feb.	29	81	20	61	129	86
2 Mrt.	30	86	21	62	146	84
7 Apr.	29	86	19	61	146	72
4 Mei	27	87	19	56	136	66
1 Jun.	29	75	17	53	120	58
6 Jul.	27	62	15	50	90	52
3 Aug.	27	67	15	51	89	57
7 Sep.	23	67	14	48	80	60
5 Oct.	20	53	13	41	68	58
2 Nov.	18	43	11	34	56	53
7 Dec.	12	28	8	25	42	43
28 Dec.	11	25	7	22	36	42

Bij het maken van gevolgtrekkingen uit deze prijzen moet men er aan denken, dat deze de noteeringen zijn in pence en dat de sterlingkoers in 1920 in Januari *f* 10.15 noteerde en sedert in Februari zelfs tot beneden de *f* 9.— is gedaald, terwijl deze koers einde December *f* 11.30 bedroeg, zoodat de daling in Nederlandsch Courant minder groot is dan men oppervlakkig uit bovenstaande cijfers zou kunnen afleiden.

Verder blijkt uit deze cijfers, dat prijzen gedurende de eerste vier maanden van 1920 vrijwel constant bleven en voor Egyptische katoen en garens zelfs nog zeer belangrijk stegen. In de maanden April/Augustus vond een geleidelijke daling plaats. De katoennotering van 31 pence begin Januari was einde April tot 28 pence gedaald en daarna tot einde Augustus op 23 pence. Gedurende de maanden September en October nam deze daling verder voortgang en was de prijs einde October op 18 pence gedaald, doch den grooten prijsval bracht de maand November en daarmee op het einde dezer maand een notering van 12 pence. Gedurende December hadden nog enkele kleine prijsfluctuaties plaats, doch de markt sloot geheel op

het laagste punt. Voor garens is de daling nog grooter geweest dan voor ruwe katoen en de spinmarge, die in het begin van 1920 nog zeer groot was, verminderde geleidelijk, zoodat deze tegen het einde van het jaar vrijwel geheel verdwenen was en vele spinnerijen toen zeker met verlies moesten werken.

Met de vraag naar manufacturen is het vrijwel geheel gegaan als met den loop van de grondstofprijzen. Gedurende de eerste vier maanden van 1920 was de vraag nog zeer belangrijk en konden fabrikanten nog volop orders krijgen. Vanaf Mei werd de vraag minder, doch was dat voor fabrikanten niet erg, daar deze nog voldoende met orders waren voorzien. Toen hierop echter gedurende de zomermaanden een groot gedeelte werd afgeleverd en slechts weinig nieuwe orders binnen kwamen, raakten de fabrikanten tegen de herfstmaanden langzamerhand door de oude orders heen en deed men dus allerwegen meer moeite om op de lagere prijzen nieuwe orders af te sluiten. Dit viel echter niet mede, daar zoowel de binnenlandsche handelaren als ook de exporteurs nog met vrij groote voorraden zaten en deze eerst wat wilden ruimen alvorens opnieuw bij te koopen. Toen echter in Augustus/September de prijsdaling grootere afmetingen aannam, werden de koopers huiverig. Op de overzeesche markten, waar eveneens de prijzen der uitvoerartikelen daalden, wilde men evenmin koopen, terwijl daarentegen de aanvoeren op de oude contracten toenamen en de meeste exporteurs groote partijen van deze dure goederen ontvingen. Men probeerde deze best mogelijk te realiseeren, doch bij het meer dringende aanbod tot steeds lagere prijzen verminderde de kooplust geheel, zoodat verkoopprijzen op de overzeesche markten in vele gevallen nog vlugger daalden dan de kostprijzen in Europa. Men kan dan ook wel aannemen, dat de meeste exporteurs van katoenen goederen gedurende de tweede helft van het afgelopen jaar groote verliezen hebben geleden op de door hen verscheepte manufacturen, die in vele gevallen groter zullen zijn geweest dan de zeker zeer belangrijke winsten, die er in het eerste halfjaar zijn gemaakt. Zelfs voor die exporteurs, die hunne goederen reeds aan hunne afnemers hadden verkocht, zijn de verliezen niet uitgebleven, daar deze afnemers in vele gevallen bij aankomst de goederen niet konden of wilden accepteeeren en dikwijls van elk voorwendsel gebruik maakten om de goederen te weigeren.

Ook in het binnenland bleven de grossiers en winkeliers met de duur ingekochte goederen zitten en moesten deze later tot veel lagere prijzen worden opgeruimd.

Voor fabrikanten is het in vele gevallen evenzoo geweest. Vele Nederlandsche weverijen werken nog op consignatie-basis en het is duidelijk dat de goederen, die in het tweede halfjaar van 1920 zijn uitgezonden, groote verliezen hebben opgeleverd. Ook die fabrikanten, die alleen voor vaste orders werkten, hebben in vele gevallen dergelijke verliezen geleden, daar vele afnemers, zoowel in het binnenland als over zee, ten slotte onwillig of onmachtig waren de duur gekochte goederen te accepteeeren of althans te betalen. Bovendien hebben in de tweede helft van het jaar vele weverijen, bij gebrek aan orders, op voorraad moeten werken en het is duidelijk, dat deze goederen, uit duurere grondstoffen vervaardigd, bij gereedkomen tot de dagprijzen moesten worden verkocht en dus zeker ook zwaar verlies hebben opgeleverd. De meeste weverijen hebben ook, door gebrek aan afzet, hun productie moeten inkrimpen, hetzij door vermindering van den werktijd, hetzij door stopzetting van een gedeelte hunner weeftouwen. Waar de vaste onkosten, die steeds zeer belangrijk zijn, blijven doorgaan, is een dergelijke productievermindering natuurlijk steeds kostbaar.

Voor de Nederlandsche exportfabrikanten was er nog een speciaal ongunstige factor in de havenstaking gedurende de maanden Februari/April 1920. Deze had plaats in een tijd, dat de vraag naar manu-

facturen enorm groot was en dus alle gereedkomende partijen vlot geplaatst zouden kunnen worden. Men kon deze echter in die maanden niet verschepen en toen begin Mei de verschepingen weer begonnen, was het in het begin moeilijk alle gereedkomende partijen onmiddellijk te verzenden. Bovendien begon toen de vraag naar manufacturen al te verminderen en had men in vele gevallen moeilijkheden met de overzeesche afnemers, welke moeilijkheden meestal eerst uit den weg moesten worden geruimd, hetwelk al lastiger word naarmate prijzen in Europa verder daalden.

Volgens de Nederlandsche Statistiek heeft de totaal-uitvoer van katoenen manufacturen bedragen:

1920	K.G.	Ter waarde van:
Januari	1.658.501	f 10.121.019
Februari	1.119.437	„ 6.971.817
Maart	186.305	„ 1.254.694
April	1.375.055	„ 9.409.789
Mei	2.258.745	„ 14.826.231
Juni	2.419.977	„ 16.688.061
Juli	2.716.739	„ 18.576.451
Augustus	1.802.423	„ 12.230.100
September	2.011.820	„ 14.052.727
October	1.917.134	„ 13.061.055
November	2.037.584	„ 13.193.051
December	1.496.412	„ 9.083.659
Totaal	21.000.132	f 139.463.654

Uit deze cijfers blijkt duidelijk, dat de uitvoer in de maanden Februari/April zeer belangrijk verminderd is als gevolg van de havenstaking. Daarna is de uitvoer in de maanden Mei/Juli zeer belangrijk geweest, ook al door de verscheping van groote partijen, die door de havenstaking waren opgehouden. Gedurende de maanden Augustus/November is de uitvoer vrij constant gebleven, doch daarna in December weer belangrijk verminderd, vermoedelijk ten gevolge van de minder gunstige marktverhoudingen.

De invoer van ruwe katoen heeft in 1920 bedragen:

1920	K.G.	Ter waarde van:
Noord-Amerikaansche	21.309.233	f 54.301.783
Engelsch-Indische	4.306.069	„ 5.587.343
Egyptische	8.830	„ 10.330
Ned.-Indische	462.900	„ 544.742
Diverse soorten	750.240	„ 2.228.806
Totaal	26.837.272	f 62.673.004
tegen in 1919	24.609.170	„ 48.487.130

en van katoenafval, dat gedeeltelijk als grondstof dient voor zeer grove katoenen goederen, dweilen, dekens, enz., uit de volgende landen:

1920:	K.G.	Ter waarde van:
Engeland	6.228.575	f 9.539.051
Frankrijk	2.164.031	„ 1.122.605
Noord-Amerika	388.699	„ 560.048
België	1.144.075	„ 401.284
Diverse landen	566.462	„ 1.115.769
Totaal	10.491.842	f 11.738.757
tegen in 1919	11.738.757	„ 7.997.638

terwijl de uitvoer in 1920 bedroeg van:

	K.G.	Ter waarde van:
Ruwe katoen	1.836.034	f 3.374.090
Katoenafval	6.501.606	„ 5.971.371
waarvan resp. 1.712.275 K.G. en 4.751.890 K.G. naar Duitsland.		

De invoer van katoenen garens heeft totaal bedragen:

	K.G.	Ter waarde van:
Ongetwijnde ruwe garens ..	26.976.716	f 108.634.360
„ „ gebbl. en ge- verfde garens	1.165.291	„ 3.924.232
Getwijnde garens tweedraads	831.018	„ 5.455.515
„ „ „ meerdraads	289.238	„ 1.570.298
Totaal	29.312.263	f 119.593.405
tegen in 1919	23.019.064	„ 77.141.563

Van deze ruim 29 millioen kilogram aan garens, welke in het afgelopen jaar totaal zijn ingevoerd, waren afkomstig uit:

Engeland	21.817.287	K.G. tegen 21.297.404 in 1919
Duitschland	5.552.893	„ „ 539.140 „ „
België	2.907.695	„ „ 978.775 „ „

en geven deze cijfers voor beide laatstgenocnde landen wel eene belangrijke vermeerdering te zien, waaruit men dus mag afleiden, dat deze ook weer op de Nederlandsche markt konden concurreeren.

De uitvoer van katoenen garens heeft in 1920 bedragen:

	K.G.	Ter waarde van:
Ongetwijnde ruwe garens	291.920	f 940.002
„ „ „ gebbl. en ge- verfde garens	717.961	„ 2.489.174
Getwijnde garens tweedraads ..	243.866	„ 1.331.890
„ „ „ meerdraads ..	135.856	„ 620.519
Totaal	1.389.612	f 5.381.585
tegen in 1919	858.605	„ 3.175.056

terwijl van dezen uitvoer verzonden werd naar:

Ned.-Indië	634.137	K.G.
Duitschland	280.368	„
Engeland	104.844	„
Argentinië	122.439	„
Noord-Amerika	100.402	„

Het totaal invoer-saldo van de grondstoffen voor de Nederlandsche katoenindustrie heeft dus in 1920 bedragen:

	Ton	Ter waarde van:	Ton
Ruwe katoen 25.001	f 59.298.914	tegen 23.634 in 1919	
Katoenafval . 3.990	„ 5.767.386	„ 8.590 „ „	
Katoenen garens ... 27.923	„ 114.211.820	„ 22.160 „ „	
Totaal 56.914	f 179.278.120	tegen 54.384 in 1919	

Bovendien is in 1920 aan katoenen manufacturen nog ingevoerd:

	K.G.	Ter waarde van:
Ruwe manufacturen voor drukkerij en ververij .	588.382	f 3.966.921
Ongebl. manufacturen	143.904	„ 1.019.449
Gebleekte „	539.765	„ 4.485.552
Geverfde „	2.477.296	„ 21.917.670
Bedrukte „	494.704	„ 4.787.168
Bont geweven „	55.118	„ 353.507
Totaal	4.299.169	f 36.530.267
tegen in 1919	6.707.398	„ 53.629.171

waaruit dus wel blijkt, dat de inlandsche industrie in het afgelopen jaar voor een grooter gedeelte in de binnenlandsche consumptie kon voorzien dan in 1919, hetwelk ook wel te begrijpen is, daar in het begin van 1919 de fabrieken in Nederland nog zonder grondstoffen waren en deze dus eerst geleidelijk weer in werking konden komen. Het duurde toen voor vele soorten van goederen nog maanden, voordat deze gereed kwamen en was dus de binnenlandsche consumptie ook wel aangewezen zich op de buitenlandsche, speciaal de Engelsche, markt van de noodige goederen te voorzien.

Van de in 1920 ingevoerde katoenen manufacturen was afkomstig uit:

Engeland	3.218.976	K.G.
België	534.470	„
Duitschland	179.996	„
Frankrijk	138.008	„

Terwijl dus in 1919 nog ruim 90 pCt. van de ingevoerde katoenen goederen uit Engeland afkomstig was, is deze hoeveelheid in 1920 verminderd tot 75 pCt., waaruit dus wel blijkt, dat de concurrentie van andere landen weer grooter is geworden, hoewel deze invoeren zich waarschijnlijk hoofdzakelijk zullen beperken tot speciale soorten, die hier in het binnenland niet of niet in voldoende mate worden gemaakt.

J. G.

KANAAL MAASBRACHT—MAASTRICHT.

Bij Konkl. Boodschap van 7 Februari 1921 is bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend voor den aanleg van een scheepvaartkanaal van Maasbracht naar Maastricht, loopende parallel aan de grensscheidende Maas, langs Echt, Roosteren, Born—Obbicht, Stein, Elsloo, Bunde en Borgharen en liggende alzoo in zijn geheel op Nederlandsch gebied. De totale lengte bedraagt 34.2 K.M.; het te overwinnen hoogteverschil belooft normaal 22.85 M., waartoe drie

schutsluizen moeten worden gepasseerd, n.m.l. twee met elk ongeveer 6.30 M. verval en ééne met 10.25 M. verval. Het kanaal gaat uit van de gekanaliseerde Maas te Maasbracht en het wordt, evenals deze, ingericht voor schepen van 2000 ton. Op ruim 13 K.M. van Maasbracht, bij Born, zal het kanaal toegang geven tot eene groote kolenhaven, welke door middel van mijnspoorwegen wordt verbonden met de in Zuid-Limburg in exploitatie zijnde mijnen, terwijl bovendien iets noordelijker, bij Echt, eene havenspoorwegverbinding is ontworpen met den hoofdspoorweg Roermond—Maastricht.

In het kanaalvak tusschen de kolenhaven bij Born en de Maas te Maastricht worden de afmetingen der sluiswerken, zuinigheidshalve en ook ter besparing van schutwater, voorshands beperkt tot die voor schepen van 1000 ton, doch bij de onteigening der voor den kanaalaanleg benodigde gronden wordt dadelijk gerekend op het later bijbouwen van schutsluizen voor 2000 tons schepen; de grondwerken en de bruggen worden al dadelijk op deze grootere maat uitgevoerd. Het Maasvak langs Maastricht, waarin het kanaal zuidwaarts uitmondt en waaruit het van water zal worden voorzien, moet gekanaliseerd worden; in het project is er uiteraard voor gezorgd, dat de noodige sluis- en stuwwerken in hun geheel komen te liggen op Nederlandsch gebied en dat de invloed van de opstuwing van den waterspiegel in de rivier zich slechts kan doen gelden voor zoover aan beide oevers Nederlandsch grondgebied door hare wateren wordt bespoeld.

Nabij het voormalige fort St. Pieter verkrijgt dit Maasvak door middel van eene schutsluis verbinding met het kanaal naar Luik, hetwelk voorshands slechts bevaarbaar is voor schepen van 300 ton. Naar wordt verwacht zal dit kanaal echter, evenals de zuidwaarts aansluitende Belgische en Fransche waterwegen, binnen afzienbaren tijd worden ingericht voor schepen van 1000 ton.

Het kanaal Maasbracht—Maastricht is in de eerste plaats van groote economische beteekenis voor het vervoer van den Zuid-Limburgschen kolenrijkdom naar overig Nederland; in dit verband is het kanaalgodeelte van Maasbracht tot Born te beschouwen als eene voortzetting van de Maas-kanalisatie. Immers de lagere vrachten, die het vervoer van massaproducten per groot sleep-schip vóór heeft op het vervoer per spoorweg, komen eerst volledig tot haar recht, als dat vervoer kan geschieden, van de mijnstreek tot de zeehavens en de industriele centra, zonder de noodzakelijkheid van overladen. Wezen b.v. de spoorvrachten van Zuid-Limburg naar Rotterdam (pl.m. 200 K.M.), vóór den oorlog cijfers uit van f 2.— à f 2.50 per ton, de groote Rijnaken voerden de kolen van Ruhrort (250 K.M.) aan voor f 0.60 tot zelfs f 0.35 per ton. Wat eene dergelijke vermindering in de kosten van transport bij een jaarlijksch verbruik in Nederland van 7½ à 10 miljoen ton en bij de thans zoo heel veel hoogere vrachtprijzen dan vóór den oorlog aan besparing beteekent op de noodzakelijke uitgaven van den Nederlandschen consument, springt in 't oog. Immers hoe hooger de arbeidsloonen en de prijzen der brandstoffen zijn, hoe sterker de besparing in transportkosten per groote sleepaak op die per spoorweg zich doet gevoelen.

Dat minder dure transport moet de kolenprijzen ten onzent omlaag drukken, ook als onze eigen kolen grootendeels den weg naar hun natuurlijk afzetgebied buiten 's lands grenzen zullen hernemen en in Nederland wederom zeer veel Ruhrkolen en Engelsche kolen worden verbruikt; de voor de buitenlandsche kolen te betalen sommen zullen dan jaarlijks eenige miljoenen guldens minder kunnen bedragen.

Onze eigen puike cokeskolen zullen dan, zuidwaarts de waterwegen benuttende, het gebrek aan cokes in de industriele centra van Luik en Charleroi van Noord-Frankrijk, Luxemburg en den Elzas helpen bezweren, zooals reeds vóór den oorlog groote

massa's cokes uit het Ruhrgebied werden vervoerd per betrekkelijk kleine schepen via den Rijn en de Zuid-Willemsvaart naar de gekanaliseerde Maas bij Luik en zoo vervolgens verder zuidwaarts. Thans wordt cokes uit de mijncentra van het bezette Duitse gebied per spoorweg naar Frankrijk vervoerd. Het behoeft wel geen betoog, dat het Zuid-Limburgsche mijnbekken, hetwelk bekend goede cokeskolen oplevert, voor de voorziening der bedoelde West-Europeesche ijzerindustrie gunstiger is gelegen dan het Ruhrgebied, mits het vervoer te water kan plaats hebben, en zooveel te meer, indien daartoe schepen van groote afmetingen kunnen worden gebruikt. Het Limburgsche kolengebied komt, met dat in de Belgische Kempen, volgens de natuurlijke ligging, ongetwijfeld mede in aanmerking om de hoogovens en de groote ijzerindustrieën in Wallonië en Noord-Oostelijk Frankrijk van kolen en cokes te voorzien.

Met de voordeelen, die het kanaal biedt voor het kolenvervoer uit Zuid-Limburg, gaan uiteraard samen die voor den aanvoer van mijnhout en andere exploitatiebenodigdheden, die voor de transportbehoefte der nevenindustrieën van de mijnen en die voor den handel en den landbouw in 't algemeen, waardoor de productieverhoudingen in ons mijndistrict in gunstiger omstandigheden komen te verkeeren, de levensstandaard kan dalen en de koolwinning minder aan zelfkosten zal worden, een voordeel, dat zoowel door de particuliere als door de Staatsmijnen zal worden genoten, waarheen ter wereld ook haar product moge worden verkocht. Het is om deze reden, dat de Regeering voorstelt de kosten van aanleg der mijnspoorwegen, met die van de kolenhaven en het kanaalvak Born—Maasbracht, te zamen ongeveer 32 miljoen gulden, te dekken uit het mijnfonds, voor de instelling waarvan een w.o. bij de Staten-Generaal aanhangig is. De overige kosten van aanleg, tot Maastricht en tot in het kanaal naar Luik, ook nog alles te zamen een bedrag van nagenoeg 32 miljoen vertegenwoordigende, zullen dan uit de algemeene middelen worden bestreden, evenals ten aanzien van de verbetering onzer groote rivieren, den aanleg van het Merwedekanaal, enz. is geschied. Dank zij den nieuwen scheepvaartweg zullen voorts gunstige voorwaarden worden geschapen voor de ontwikkeling der Limburgsche kleindustrie, die zich bereids een meer dan gewestelijken roem heeft verworven voor de pannen, de grèsbuizen en de fabrieksschoorsteenen; voorts voor de Limburgsche kalkindustrie, die voor de vervaardiging van kalk en portland-cement tijdens den oorlog goede diensten aan de Nederlandsche bouwnijverheid heeft bewezen, doch onmiddellijk daarna, ten deele wegens de moeilijkheden van transport, wederom in den schijndood is teruggevallen.

Uit een nationaal oogpunt beschouwd brengt het ontworpen kanaal de zoo lang verhoopte scheepvaartverbinding van Maastricht en geheel Limburg met de groote Nederlandsche rivieren en kanalen, eene aansluiting die geheel op eigen bodem komt te liggen en die zonder verder internationaal overleg kan worden tot stand gebracht. Na de afscheiding van België in 1839 diende de Regeering een wetsontwerp in voor den aanleg van eenen grooten steenweg van Maastricht over Roermond en Venlo naar de Geldersche grenzen. Overwegende dat „de communicatie met het hertogdom Limburg en de belangrijke vesting Maastricht thans over 't algemeen met groote omwegen over België of Pruisen plaats vindt” gaf zij in de M. v. T. als hare meening o.m. te kennen:

„Dit moet voorzeker als eene op den duur onbestaanbare zaak worden aangemerkt. De onderdeelen des Rijks moeten één geheel uitmaken en geen gewest mag zich voortdurend in een zoo geïsoleerden staat bevinden, dat het een gedeelte des tijds ongenaakbaar langs het Rijksgebied is.” (Kon. Boodschap van Dec. 1842)

Geheel in die lijn doorgaande en recht latende

wedervaren aan de inmiddels tot ontwikkeling gekomen eischen van landbouw, handel en nijverheid stelt de Regeering thans eene doorgaande communicatie te water voor, naast de bestaande te land, die in haar ongeveer $\frac{3}{4}$ eeuw lang bestaan, niet nage laten heeft de verwachte zegeningen voor land en volk af te werpen.

Uiteraard kunnen de verwachtingen omtrent het kanaal nog veel hooger worden gespannen, want ook als schakel in de internationale Europeesche scheepvaartwegen zal de woorgestelde kanaalverbinding van groote beteekenis kunnen worden. Naar aanleiding van het verdrag van Versailles en de herziening der tractaten van 1839 heeft de publieke opinie zich veel bezig gehouden met de verbetering van den scheepvaartweg van Luik naar Antwerpen en den aanleg van een groot kanaal van Antwerpen naar Ruhrort. Daarbij is geen aandacht geschonken — de herziening der tractaten gaf daartoe ook geen aanleiding — aan de verbinding van de centra der ijzer-industrie in Noord-Oostelijk Frankrijk, Luxemburg en Wallonië met de kolenbekkens in Limburg, de Kempen en Westfalen; eene verbinding, die zich weliswaar niet aandient als factor bij den onderlingen wedstrijd van wereldhavens, maar die een niet minder primordiaal element in het levensproces der naties vormt: zij zal in de toekomst kennelijk mede beheerschen de geschiedenis der ontwikkeling van de groote industrie in West-Europa. Zal het den Latijnschen volkeren gelukken zich op den rijkdom van hunne ertsen naar voren te werken en de leiding te nemen in de West-Europeesche zware industrie?

Het schijnt wel aan geen twijfel onderhevig of de concurrentie in de industrie zal spoedig dringen naar die scheepvaartverbinding en zij zal daarbij zeker geen moeilijkheden behoeven te vreezen van alles wat betrokken is bij den handel en de scheepvaart van de Noordzeehavens. Immers de verbinding met de gekanaliseerde Maas in Frankrijk sluit tevens in zich de verbinding met de Seine, met de Loire, met de Saône en de Rhône, thans weliswaar door middel van bestaande kanalen van nog slechts klein profiel, doch straks ongetwijfeld beter. Naast het groote achterland van den Rijn, dat zich uitstrekt tot in Zwitserland en zelfs via het Donau—Main-kanaal tot Buda-Pest toe, zal een nieuw achterland voor de Noordzeehavens worden geopend, dat volgens eene breede strook langs de Limburgsche Maas, geflankeerd eenerzijds door den hoogen Kempenrug en anderzijds door den Eiffel, zuidwaarts loopt en dat Wallonië en Noord-Oostelijk Frankrijk met Luxemburg en den Elzas omvat, ja, hetwelk naar eene scheepvaartverbinding binnendoor, bij wijze van spreken, tot Marseille toe zou kunnen uitzien. Dat alles is zelfs niet zoo ver afgelegen, als het reeds veroverde achterland van den Rijn, al mag bij onderlinge vergelijking niet uit 't oog worden verloren, dat de sterk helleude Maas niet op ééne lijn kan worden gesteld met den statigen, open Rijn. De afstand Rotterdam—Ruhrort bedraagt 250 K.M. en van de Noordzee tot Straatsburg is de riviervaat 735 K.M. lang; de plannen voor de doortrekking der vaart naar Bazel en Bregenz, aan het meer van Constanz, verkeerden reeds in een vergevorderd stadium van voorbereiding en die doortrekking zal straks den waterweg van onze zeehavens verlängten tot 1080 K.M. diep Europa in (afstand Hoek van Holland—Constanz). De vaarweg Noordzee—Frankfort belooft rond 500 K.M. en die van Frankfort naar Buda-Pest 1200 K.M.

Daarentegen wijst Ruhrort—Maastricht een afstand aan van 125 K.M., Maastricht—Metz 400 K.M., Maastricht—Parijs 500 K.M., Maastricht—Lyon 750 K.M. en Maastricht—Marseille 1100 K.M.

Het kanaal Maasbracht—Maastricht kan doelmatig een schakel vormen in de scheepvaartwegen van onze Noordzeehavens en van Ruhrort naar Oostelijk-Frankrijk; volgens de natuurlijke gesteldheid van het terrein wijst de meest-economische weg voor de vaart

daarheen. Het spreekt vanzelf, dat eene ongeveer dwars daarop gerichte internationale Europeesche verbinding, zooals Antwerpen—Ruhrort eventueel zal worden, aansluiting op dien grooten kanaalweg naar het Zuiden zal verkrijgen. En het behoeft evenmin betoog, dat zich economisch een groot perspectief voor Nederland opent als beide internationale groote communicatiën over zijn gebied komen te loopen.

Een wijs Regeeringsbeleid vordert op die toekomst het oog gericht te houden en zooveel mogelijk bereids de eigen werken zoodanig aan te grijpen, dat zij, meer dan in 't geheel passende, de komende groote communicatiën naar zich toetrekken. Eene gekanaliseerde Maas, met de scherpe bochten en de sterke hellingen, die tusschen Maasbracht en Maastricht worden aange troffen, zou nooit een schakel kunnen vormen in een primair internationalen scheepvaartweg. Het tracé van het voorgestelde laterale kanaal is daarop echter reeds uit zich zelf berekend.

M. C. E. BONCAERTS.

Den Haag, 12 Maart 1921.

HET ONTWERP-ARBEIDSGESCHILLENWET.

I.

Met het ontwerp-Arbeidsgeschillenwet — onlangs bij de Tweede Kamer ahangig gemaakt — waagt de Regeering eene poging om van Overheidswege belangengeschillen tusschen werkgevers en werknemers zooveel mogelijk te voorkomen of in der minne bij te leggen. Daarmede doet zij niets nieuws. Afgezien nu nog van het feit, dat bij de meeste sociale wetten mede de bedoeling voorzit om den bedrijfsvrede te bevorderen, kwamen, zowel hier te lande als in het buitenland, wetten of wetsvoordrachten tot stand, die een soortgelijk doel als het Ontwerp Arbeidsgeschillenwet najoegen. En met de jaren practijk verminderde het optimisme over de resultaten, die van dergelijk Overheidsingrijpen te wachten zijn. Dit blijkt duidelijk, als men de Memorie van Toelichting op het onderhavige Ontwerp legt naast die op het Ontwerp van Wet tot oprichting van Kamers van Arbeid, een Ontwerp, dat in 1895 tot Wet werd verheven.

Het toenmalig landsbewind zag in de oprichting dier Kamers een der middelen om eene goede verstandhouding tusschen patroons en werklieden te bevorderen, misverstand te voorkomen, voortwoekerend wantrouwen tegen te gaan, verbitterende geschillen op te lossen, voor beide partijen noodlottige werkstakingen te verhoeden en de overtuiging te vestigen, dat de belangen van beide partijen niet onverzoenlijk tegen elkaar overstaan, maar, dat door onderling overleg en samenwerking maatregelen in beider belang getroffen kunnen worden.

De tegenwoordige Regeering verwacht van hare regeling alleen maar belangrijk meer vruchten voor de voorkoming en vreedzame bijlegging van arbeidsgeschillen, dan van de Wet op de Kamers van Arbeid — eene verwachting, die eenigszins komisch klinkt naast de schoonklinkende passage, die ik daarnet citeerde, maar die toch niet veel om het lijf heeft, als men de resultaten van die Wet in oogenschouw neemt. Want belangrijk meer dan niets, is nog niet veel.

Hoe dit ook zij, de Regeering verwacht blijkbaar toch nog eenig heil van de door haar voorgestelde regeling; zij zegt zelfs, dat zij gegronde redenen voor die verwachting heeft. Het is alleen maar jammer, dat die gegronde redenen in de Memorie van Toelichting niet gegeven worden. Het zou b.v. zeker een gegronde reden tot optimisme zijn, wanneer de werkgevers en de werknemers zich in den Hoogen Raad van Arbeid voor deze regeling hadden verklaard. Want het geldt hier een onderwerp, dat bij uitstek practisch is en als dan de mannen van de practijk zouden hebben gezegd: Dit Ontwerp is nu juist, wat wij hebben moeten: wel, dan kan de Rege-

ning met recht van gegronde redenen voor hare blijde verwachting spreken.

Voorshands ziet het er echter niet naar uit, of die mannen uit de practijk zoo enthousiast waren, ten minste de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers heeft een groot aantal bedenkingen tegen het Ontwerp geopperd en zelfs de bewering verkondigd, dat het Ontwerp in het geheel niet op de practijk steunt. Dat wil dus zeggen, dat een der grootste werkgeversorganisaties feitelijk geen of zéér weinig resultaten van het Ontwerp verwacht en dus het sop de kool niet waard vindt.

De lezers zullen zich daarover hun eigen oordeel moeten vormen. Ik zal daartoe verder gaan met den inhoud van het Ontwerp te bespreken.

Zoodra het Ontwerp Arbeidsgeschillenwet in het Staatsblad zal zijn verschenen, zal het Rijk worden verdeeld in districten, en in elk dier districten en in nader door den Minister van Arbeid aan te wijzen bedrijven zullen z.g. Rijksbemiddelaars worden benoemd. Het is curieus, het lijkt bijna een noodlot, maar elke nieuwe sociale Wet schijnt het Rijk weer een legio nieuwe ambtenaren te moeten kosten. Neen, toch niet: die Rijksbemiddelaars zullen geen *nieuwe* ambtenaren worden. Want officieus werd in de couranten bekend gemaakt, dat bij de Regeering niet de bedoeling zou voorzitten, om tot de taak van Rijksbemiddelaar nieuwe ambtenaren te roepen, maar dat men die functie zou opdragen aan personen, die haar als bijbetrekking zouden kunnen waarnemen.

Nu moet men weten, dat de taak van den Rijksbemiddelaar, zooals het Ontwerp zich die denkt, een uiterst omvangrijke is. Bij elk eenigszins belangrijk arbeidsgeschil, moet de Rijksbemiddelaar zich van den aard daarvan op de hoogte stellen, met partijen confereeren, trachten het geschil in-der minne bij te leggen, scheidsgerechten vormen, de procedure daarvan superviseeren, bemiddelingsraden vormen, enz. En de Regeering wenscht die taak als bijbetrekking te zien waargenomen? Van tweeën één: of de taak van Rijksbemiddelaar wordt als bijbetrekking waargenomen, maar dan komt er van de bemiddeling niets terecht, of de Rijksbemiddelaar moet een persoon zijn, die zijn volle aandacht, zijn vollen tijd aan het oplossen van geschillen wijdt, een man, die op de hoogte is van de „feeling” in de verschillende bedrijven en plaatsen, zoowel bij de werkgevers als bij de werknemers, een man, die zich hun vertrouwen weet te winnen. Maar dan moeten die Rijksbemiddelaars ook een hoog salaris genieten, want anders krijgt men nooit den goeden man op de goede plaats.

Trouwens is het wel noodig, dat er meerdere Rijksbemiddelaars komen. Waarom kan niet volstaan worden met één Rijksbemiddelaar, die voor het heele Rijk optreedt, waarom, met andere woorden, moet het Rijk wederom in districten en bedrijven verdeeld worden?

Eene motiveering daarvan zoekt men tevergeefs in de Memorie van Toelichting. Toch was daar alle aanleiding toe. Want in verschillende Staten van Noord-Amerika heeft men reeds praktische ervaring met het instituut van den Staatsbemiddelaar opgedaan en dan treft, dat in elken Staat slechts ten hoogste drie zulke functionarissen werden aangesteld. Wanneer dan ook de heeren Barnett en McCabe in hun uitmuntend werkje over Mediation, Investigation and Arbitration in Industrial Disputes hunne studie resumeeren in een plan voor een Staatswetgeving op dit gebied, zeggen zij: „Er worde aangesteld een hoofdbemiddelaar op voordracht van (wat wij zouden noemen) den Hoogen Raad van Arbeid. De hoofdbemiddelaar mag niet meer dan twee hulpbemiddelaars aanstellen.” Dat is toch heel wat eenvoudiger dan de door de Regeering gedachte verdeling in districten en bedrijven. Men vergete toch vooral niet, en dit blijkt zoo duidelijk uit het werk van Lord Askwith: „Industrial Problems and Disputes”, dat bij de bemiddeling zoo ontzaglijk veel

afhangt van den persoon van den Rijksbemiddelaar, dat er maar heel weinig menschen zijn, die tot die taak geschikt zijn, of daartoe voldoende vertrouwen genieten.

Wenscht men echter sterke decentralisatie, waarom dan niet de bevoegdheid van de Kamers van Arbeid uitgebreid? Het is waar: die Kamers hebben vrijwel geen resultaten, wat de vreedzame bijlegging van belangengeschillen betreft, bereikt, maar men moet daarbij bedenken, dat die Kamers ook eigenlijk geene enkele bevoegdheid hadden. Bij de Kamers van Arbeid, uitgedost met de bevoegdheid van den Rijksbemiddelaar, heeft men in ieder geval het voordeel, dat patroons en arbeiders reeds bij elkaar zijn en dat men daar dan toch ook de meest deskundigen uit het bedrijf bijeen heeft. En men spaart nieuwe ambtenaren en nieuwe districten uit.

Ik heb bij deze vraag van de organisatie van het Instituut van den Rijksbemiddelaar zoolang stil gestaan, omdat mijns inziens daarvan goeddeels zal afhangen, of het onderhavige wetsontwerp in de practijk succes kan hebben.

Zoodra in zijn district of in zijn bedrijf een eenigszins gewichtig geschil tusschen werkgever en arbeider uitbreekt, wordt den Rijksbemiddelaar hiervan ambtshalve kennis gegeven door den Burgemeester. Ook partijen kunnen natuurlijk zijn hulp inroepen. De Rijksbemiddelaar begint dan zijne bemoeiing door de betrokken werkgevers en arbeiders of de bestuursleden hunner vakvereeniging te bevelen bij hem te komen. De opgeroepenen moeten aan dat bevel gehoorzamen op straffe van eene geldboete van ten hoogste f 60.— De Rijksbemiddelaar zal nu trachten zich op de hoogte te stellen van den aard van het geschil. Hij zal zich van elke tusschenkomst of verdere tusschenkomst zijnerzijds onthouden:

a. indien hem blijkt, dat partijen eigen organen tot beslechting van het geschil hebben;

(Zoodra echter gebleken is, dat deze organen niet zullen optreden, of, dat hun optreden mislukt is, kan de Rijksbemiddelaar weer ingrijpen.

b. indien hem blijkt, dat het geschil in het leven is geroepen om af te wijken van een collectief contract, of van eene acte van den Rijksbemiddelaar, van een Bemiddelingsraad of van een Scheidsgerecht, waarbij een geschil beslecht is;

c. indien het geschil bij den gewonen rechter thuis hoort.

Is geen dezer redenen van het zich onthouden van tusschenkomst of van verdere tusschenkomst, aanwezig, dan zal de Rijksbemiddelaar moeten trachten het geschil in der minne bij te leggen. Lukt dit niet, dan zal hij partijen er toe moeten trachten te bewegen, hetzij het geschil aanhangig te maken bij eenen Bemiddelingsraad, hetzij het geschil te onderwerpen aan de uitspraak van een Scheidsgerecht.

Een Bemiddelingsraad bestaat ten minste uit een Voorzitter, twee leden en een Secretaris; samenstelling en instructie worden verder in onderling overleg tusschen partijen en Rijksbemiddelaar vastgesteld. De Bemiddelingsraad hoort partijen, getuigen en deskundigen en doet ten slotte ook een poging om het geschil in der minne bij te leggen. Lukt die poging niet, dan kan de Bemiddelingsraad zijn oordeel over alle geschilpunten en de middelen tot vereffening daarvan opmaken en aan partijen opzenden en als partijen zich daaraan dan niet willen storen, kan de Bemiddelingsraad zijn advies publiceren.

Over het algemeen zou ik van dit gedeelte van het Ontwerp willen zeggen, dat het zeer liberaal gesteld is en de meest mogelijke vrijheid voor de ontwikkeling van de practijk openlaat. Indien dan ook de Regeering met dit gedeelte volstaan had, zou (behoudens hetgeen ik boven opmerkte) op die, zij het bescheiden, poging om den bedrijfsvrede te vermeerderen weinig zijn aan te merken. Maar de Regeering heeft gemeend deze gelegenheid te kunnen aangrijpen om te trachten incidenteel de publiekrechtelijke regeling

der collectieve contracten in ons sociaal recht te doen insluipen en om hare eigene macht eene tot nu toe ongekende uitbreiding te geven. Ik doel op het artikel 44 en op de paragraaf over de enquête. Zoo ooit dan geldt van dit wetsontwerp het in cauda venenum. Maar daarover de volgende maal.

P. W. J. H. CORT v. D. LINDEN.

HET ONTWERP-PROCESRECHT 1920 EN DE WRAKING VAN SCHEIDSRECHTERS.

I.

De arbitrage der vaste scheidsgerichten voor handel en bedrijf mag zich in een gestadigen groei verheugen; breidt zich geregeld uit over steeds meer handelstakken en bedrijven; is zelfs een zoo belangrijk deel van het georganiseerde zakenleven gaan omvatten, dat bijna de geheele groothandel voor zijn geschillen den gewonen rechter heeft uitgesloten en dezelve door scheidsrechtspraak (arbitrage) doet beslissen. Men mag wel zeggen, dat de groothandel vrij algemeen de voorkeur is gaan geven aan rechtspraak door eigen gekozen vaklieden, boven den officiëlen rechtsgang voor den magistraat.

Die groei der arbitrage is door tal van oorzaken te verklaren en bevordert; om er enkele aan te stippen, noem ik in de eerste plaats de hopelooze verouderdheid van ons stoffig wettenrecht, zoo materieel (wetboek van koophandel), als formeel (wetboek van burgerlijke rechtsvordering); den langen duur der processen, de dikwijls hoge kosten ervan; daarbij heeft de arbitrale procedure, waarin vakgenooten als beslissers optreden, gemeenlijk iets aantrekkelijks door gemoedelijkheid, wat de rechtbankprocedure door haar streng en officieel karakter mist; de gedingvoerende kunnen bij de arbitrage zelve hun belangen bepleiten, invloed oefenen op den gang van zaken, de geheele procedure van begin tot eind in al haar opvolgende stadiën meelevend en bijwonen: altemaal onbereikbare wenschen en verboden waar in een rechtsgeding. Ten slotte staan het vrijrijzen en de bloei der scheidsrechtspraak voor de verschillende georganiseerde groepen van handel en bedrijf naar mijn meening in nauw verband met dat andere maatschappelijke verschijnsel: de groep- of vakorganisatie; steeds meer schrijft de historische ontwikkelingsgang der maatschappij voort in de richting van ordening in vak- en belangengroepen, die ieder voor zich naar eigen regels zich gedragen en naar die regels de handelingen der groepsgenooten afmeten en berechten.

De aldus voortdurend toenemende rechtspraak door scheidsgerichten is de belangstelling van overheid en wetgever meer dan waard, nu een aanmerkelijk stuk rechtsleven zich afspeelt buiten de overheidsrechter om en zonder zijn medewerking wordt berecht. Het is gemakkelijker in te zien, dat rechtspraak, onverschillig door welk orgaan uitgeoefend, op den duur van bloote rechtstoepassing zich verheft tot zelfstandige bron van rechtsregels: zoo toch gedurende eenigen tijd dezelfde geschillen, dezelfde vragen over de uitlegging van een onduidelijk voorschrift, dezelfde onzekerheden omtrent de toepassing van een onvolledigen regel — constant in een zelfden zin worden beslist, beantwoord en opgelost, dan zal die beslissing, beantwoording, oplossing, langzamerhand zelf als regel worden beschouwd; er vormt zich — op den duur — een communis opinio, een algemeene overtuiging over de wenschelijkheid en billijkheid om in dat dubieuze geval dien door de practijk gegeven regel na te leven; hij wordt usance, dus — wel geen wet doch niettemin — Recht.

Zoo wordt ook door de geregelde arbitrage-instituten voor handelsgeschillen eveneens na verloop van tijd — is voor een goed deel zelfs reeds — in de practijk van het zakenleven een recht geschapen, hetwelk is ontstaan geheel afgescheiden van magistraat en wettenrecht.

In het licht van dit alles behoeft het wel geen verder

betoog, dat inderdaad de handelsarbitrage alle aanspraak kan maken op volledige aandacht van wetgever en overheid; aanspraak op meer aandacht dan haar tot dusver geschonken. Deze aandacht is niet slechts noodig voor het belang der arbitrage als zoodanig, maar ook — en niet het minst — voor de belangen eener goede rechtsbedeeling. Want geheel vrij van de — verouderde — wet is de handelsarbitrage niet; haar rechtsgeldigheid immers is gebaseerd op de regeling, die ons wetboek van burgerlijke rechtsvordering voor de scheidsrechtspraak geeft, zoodat de achterlijkheid van ons procesrecht door de arbitrage niet zelden aan den lijve wordt gevoeld. Tot nadeel eener goede rechtsbedeeling: deze moet er aanzienlijk door worden geschaad, dat een zoo forsich opgegroeid man als het tegenwoordige scheidsrecht zijn taak moet blijven verrichten in een knellend keurslijf uit zijn zuigelingentijd; hoe sterk de werkelijke toestand op het gebied der arbitrage aan de wet is ontgroeid, blijkt wel uit de bewoordingen, waarin de wet het arbitraal beding toelaat: men kan zich „zelfs” (!) verbinden om geschillen, welke mochten ontstaan, aan scheidsrechterlijke beslissing te onderwerpen (art. 620 lid 3 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Men lette op dit kostelijk „zelfs”, hetwelk wel zeer pakkend illustreert, welk een bijzonderheid en hooge uitzondering toenmaals geacht werd een beding, dat thans ter beurze dagelijks honderden malen tot stand komt.

Regelen, gesteld en bedoeld voor exceptioneele gevallen, kunnen uit den aard niet meer voldoen voor wat allen dag herhaaldelijk voorkomt; wetsherziening is — ook op dit terrein — wel zeer noodzakelijk. Te noodzakelijker bij de heerschende zware tijden, waarin handel en bedrijf voor ongehoorde moeilijkheden komen te staan, ongekende problemen krijgen op te lossen; die problemen en moeilijkheden behoorden toch werkelijk niet nog eens te worden vermeerderd door de nadeelen eener verouderde rechtsordering: elke leemte of strijdvraag is oorzaak van storende rechtsonzekerheid, geschil, oponthoud en het tempo, waarin de economische kamp onzer dagen wordt gestreden — om bij te blijven dient te worden gestreden — laat minder dan ooit zoodanig oponthoud toe.

Intusschen is de handelsarbitrage er zoo gaandeweg wel in geslaagd, vele hinderpalen, in ons verouderd procesrecht gelegen, uit eigen kracht afdoende te overwinnen; wat evenwel nog niet het geval is met de wraking en haar gevolgen: wanneer een arbiter door een der partijen wordt gewraakt op grond, dat men hem niet onpartijdig acht, is dit voor de arbitrage nog immer een bron van den grootsten last. Velen lezers, deelhebbenden aan den import en groothandel dezer havenstad, is de kwestie ongetwijfeld bekend, wellicht zelfs uit eigen ervaring; voor anderen zij vermeld: de groote moeilijkheid, die door de wraking wordt veroorzaakt, schuilt hierin, dat de rechtbank te beslissen heeft over de vraag of een scheidsrechter terecht is gewraakt. Volgens artikel 626 lid 3 W. v. B. R. immers, uitgelegd zooals sinds 1917 ons hoogste rechtscollege dit doet, is aan den rechter, — hem alleen! — het oordeel voorbehouden, zoo dikwijls gedingvoerende eens arbiters belangeloosheid in twijfel trekken. Voor die beoordeeling door den magistraat is de handelsarbitrage in de hoogste mate bevreesd, wijl daardoor de geregelde, vlotte afdoening van een geschil wordt onderbroken en de arbitrale procedure voor een belangrijke vertraging komt te staan. Zoodanige onderbreking en vertraging zijn ongewenscht en zeer bedenkelijk; de handelsarbitrage beoogt wel in de eerste plaats te brengen een snelle beslissing van geschillen; zouden de wraking van een arbiter en de beslissing daarvan door den rechter tot een langdurige vertraging leiden, zoo ware dit voor sommige elementen een welkome gelegenheid om hun betalingsplicht en veroordeeling tot betaling gedurende geruimen tijd op te schorten. Dit is thans inderdaad het geval geworden; want,

indien slechts in een arbitraal geding de tooverformule der wraking wordt gebezigd, wordt sinds bovenbedoeld arrest van den Hoogen Raad door de arbitrage geregeld de zaak stopgezet en geschorst, totdat over de wraking bij rechterlijk vonnis zal zijn beslist.

Deze schorsing en vertraging is voor de scheids-gerechten een wel zeer ernstige bedreiging: in Amsterdam (scheidsgerecht voor den graan-, meel- en zaadhandel) zijn na bedoeld arrest in ruim een jaar tijd eenige hondenden wrakingen voorgekomen, gevolgd door schorsing en stopzetten der arbitrale procedure. Of nu wel al deze wrakingen te goeder trouw zijn geweest — een bevestigend antwoord schijnt onwaarschijnlijk — doet weinig af aan de nadeelige gevolgen ervan: het oponthoud en de schade voor een geregelde vlotte functioneering der scheids-gerechten is in beide gevallen even groot.

Een zoo bedenkelijke bedreiging dient, hetzij door wetswijziging, hetzij — in geduldige, verbeelding daarvan — door doelmatige aanvulling der scheids-reglementen zoo goed mogelijk onschadelijk gemaakt. Elders¹⁾ heb ik gepoogd een uitweg aan te geven, waarlangs reeds bij de bestaande wetsbepalingen de geduchte onderbreking der arbitrale procedure zoo niet steeds voorkomen, dan toch althans tot slechts enkele weken beperkt kan worden. Intusschen is dit nooit meer dan een min of meer doelmatige uitweg uit de knelling eener verouderde wet; deugdelijker wet-telijke voorziening blijft wenschelijk.

Tot zoover het verleden; de terugblik daarop was noodig om aan de hand der ervaringslessen uit dat verleden na te gaan, welke behoeften de wetgever der toekomst zal hebben te bevredigen. Thans ligt dan ter tafel het ontwerp voor een nieuw procesrecht, hetwelk door de staatscommissie 1911 is aangeboden: Ontwerp tot vaststelling van een Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (met Toelichting), der Koningin aangeboden door de Staatscommissie, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 4 November 1911, No. 40, I Wetboek, II Toelichting (Algemeene Lands-drukkerij, 's-Gravenhage 1920).

Het loont de moeite na te gaan, in hoeverre de commissie zich de — boven aangestipte — mooden der handelsarbitrage heeft aangetrokken; want wie de moeilijkheden beseft, welke de arbitrage van de geldende, gebrekkige wetsbepalingen mopens de wraking heeft te verduren gehad, grijpt verlangend naar wat het ontwerp te dezen aanzien biedt.

... Deceptie! reeds een vluchtig kennismaken van de bepalingen, welke de commissie op het stuk der arbitrale wraking heeft ontworpen, stelt in hooge mate teleur.

Zonder twijfel bevat het ontwerp verbeteringen: hoe zou het anders kunnen, waar zijn voorganger zóó veel te wenschen liet en de ervaring van jaren zóó vele feilen had blootgelegd! Overigens echter, en over het algemeen, meen ik te mogen zeggen: het belangrijkste blijft bij het oude, en wat ons nieuws wordt geboden, is niet steeds beter, soms minder, dan wat wij nu hebben; welke critiek ik met enkele voorbeelden mij verplicht acht in een volgend artikel te staven. Met de in het ontwerp gelegen verbeteringen moge ik mij dan verder niet bezighouden, onder de onmiddellijke toevoeging, dat zulks geschiedt niet uit gebrek aan waardeering voor het goede dat in het werk der commissie te vinden is, doch slechts uit deze overweging: dat het nuttig effect van een bespreking der voorgestelde verbeteringen niet veel grooter is dan het rammeien van een reeds open deur; daarentegen kan het zijn nut hebben een opbouwende critiek te leveren daar, waar voorziening dringend gewenscht doch in het ontwerp niet gegeven wordt: wat ik hierna zal trachten te doen.

Mr. A. J. VERSTEGEN.

¹⁾ Rechtsgeleerd Magazijn 1920, bl. 460 en volgend.

DE STRIJD TEGEN DE CENTRALE BOUW-MATERIALENVOORZIENING IN VERBAND MET DE OPRICHTING VAN EEN RIJKS-INKOOPKANTOOR.

De centr. bouw-m. voorz. (C.B.V.) is in het leven geroepen om op de meest economische wijze in de behoefte aan bouwmaterialen voor verschillende publiekrechtelijke lichamen te voorzien. Deze lichamen hebben zich een overwegenden invloed bij deze instelling, een naamloze vennootschap, verzekerd.

Door alle middelen, zelfs het uiterste, de boycot, trachten de gewone handelaars in bouwmaterialen deze instelling te bestrijden.

Het is duidelijk, dat het hier niet geldt een strijd tusschen concurrenten in den gewonen zin. Deze strijd heeft een verdere strekking en verdient daarom meer algemeene belangstelling.

De C.B.V. is een vertrouwens-orgaan der publiekrechtelijke lichamen, waarvoor zij optreedt, een verlengstuk als het ware en hare belangen zijn volmaakt identiek met die van hare lastgevers, die de gemeenschap vertegenwoordigen. De eenige reden, het eenige recht van bestaan der C.B.V. bestaat in het-zoo goed mogelijk behartigen der aanschaffingen ten behoeve van deze gemeenschap.

In dit opzicht bestaat er eenige analogie met andere instellingen, die belast zijn met aanschaffingen voor publiekrechtelijke lichamen. Wij denken hierbij aan enkele van de belangrijkste, n.l. de afdelingen van het Departement van Koloniën, die belast zijn met de aanschaffingen ten behoeve van het Gouvernement in Indië. En aangezien Indië veel verder is gegaan met overheids-exploitatie dan hier (b.v. spoorwegen, goud- en tinmijnen, opium- en zoutbereiding en -distributie) bestrijken de aanschaffingen een zeer uitgestrekt gebied.

Het kan misschien van nut zijn eenige ervaringen, van deze reeds vele jaren bestaande koloniale inkoop-bureaux, mede te deelen, omdat daaruit eenige conclusies zijn te trekken ten opzichte van de C.B.V. en omgekeerd kan uit den strijd tegen de C.B.V. leering getrokken worden in het belang van aanschaffingen in het algemeen ten behoeve van publiekrechtelijke lichamen.

De instelling van een koloniaal aanschaffings-bureau vele jaren geleden lag voor de hand, omdat de Indische nijverheid slechts voor een klein gedeelte in de behoeften voor het Gouvernement met zijn werkzaamheid op allerlei gebied, kon voorzien en zeer veel uit de ontwikkelde industrie-landen moet worden betrokken. Het Indische Gouvernement gaf aan het Departement van Koloniën op wat het noodig had en de betrokken afdeling zorgde zoo goed mogelijk daaraan te voldoen.

De bezwaren, om elken diensttak in Indië zijn eigen benodigdheden rechtstreeks van overzee te laten betrekken, drongen zich zoo op, dat centralisatie aangevozen was. Het is dan ook niet te verwonderen, dat altijd door men in Indië het groote nut van het centrale inkoopbureau heeft ingezien. Klachten over de uitgezonden goederen zijn van tijd tot tijd voorgekomen, meestal een gevolg van misverstand, verklaarbaar uit het tijdroovende overleg, maar in het algemeen werd steeds het bestaan van dat bureau door de betrokken Indische diensten op prijs gesteld.

Gedurende den oorlog konden de meeste fabrieken, die vroeger in de behoeften voorzagen niet of niet voldoende leveren, terwijl vaak ook het vervoer onmogelijk was. Toen werd getracht vanuit Japansche en Amerikaansche fabrieken het noodige te betrekken en wel zoo mogelijk rechtstreeks zonder gebruikmaking van overbodige tusschenpersonen.

Daartoe werden enkele ingenieurs naar Japan gezonden en een permanent bureau te New York opgericht, en hieraan is het voor een niet gering deel te danken, dat ten minste eenigermate de Gouvernementsdiensten in Indië konden doorgaan.

Tegen deze uitbreiding van de werkzaamheid van het Gouvernement op aanschaffingsgebied kwam verzet uit Indische handelskringen. Deze meenden, dat het Gouvernement van hunne tusschenkomst gebruik behoorde te maken en beriepen zich daarbij op het algemeen belang. Tegelijk meenden die handelskringen op afschaffing van het geheele Rijksinkoophbureau te mogen aandringen. De zaak was te doorzichtig, dan dat hun actie eenig succes kon hebben.

In Indië heeft zich in de laatste jaren de nijverheid vrij sterk ontwikkeld en nu deed zich het interessante geval voor, dat juist van die zijde op de instelling van een Centraal Gouvernementsinkoophbureau in Indië werd aangedrongen voor het plaatsen en verder afwikkelen van bestellingen, die werkelijk in Indië worden uitgevoerd. Dit Indisch inkoopbureau is nu onlangs opgericht in nauwe samenwerking met het centrale inkoopbureau van het Departement van Koloniën.

Lag de centralisatie van inkoop in overzeesche landen voor de hand, thans was ook de vraag beantwoord of centralisatie van de inkoop in het eigen land wenschelijk was. Voor Indië bleek men dus de meening toegedaan, dat zoowel van een gemeenschapsstandpunt — men mag aannemen, dat het Gouvernement zich daarop plaatst — als van het standpunt der nijverheid gezien, de centralisatie van de Gouvernements inkoop wenschelijk werd geacht.

Blijkens de Memorien van Toelichtingen op hoofdstuk VII B der Staatsbegroting 1921 is de Nederlandsche Regeering ook tot het inzicht gekomen: „dat verbetering gebracht dient te worden in de wijze, waarop het Rijk bij de inkoop ter voorziening in zijne onderscheiden behoeften te werk pleegt te gaan”. Zij somt in een vijftal punten de nadeelen op, welke het tegenwoordige systeem (dit woord is voor den tegenwoordigen toestand wel wat vleidend) aankleven. Gaarne zouden wij die punten overschrijven, want daarin worden die nadeelen kort en duidelijk aangegeven. Ter wille van de plaatsruimte blijve het achterwege. Van de oprichting van het op de begroting gebrachte Rijksinkoophkantoor (ter bekorting in het vervolg aangegeven met R.I.K.) verwacht men blijkbaar een opheffing of vermindering van de nadeelen, verbonden aan de tegenwoordige decentralisatie. Terloops zij hier opmerkzaam gemaakt op den naam „Rijksinkoophkantoor”, terwijl men in het algemeen spreekt van Regeeringsbureaux. What is in a name? De naam Rijksinkoophkantoor klinkt niet welluidend, doch wilde men hier al dadelijk in den naam doen uitkomen, dat bij een dergelijke instelling tot elken prijs bureaucratische rompslomp vermeden moet worden? Dit zou zeer zijn toe te juichen, want daarin ligt een eerste vereischte voor het welslagen.

De voordeelen van een gecentraliseerd rijks aanschaffingsbureau boven de versnippering van thans, werden kort besproken in een artikel in de „Economist” 1918 blz. 283 en volgende en kunnen als volgt geresumeerd worden:

- 1°. Besparing in aanschaffingskosten;
 - 2°. Besparing van personeel;
 - 3°. Eenheid in voorschriften en bepalingen.
 - 4°. Meer regelmaat bij bestellingen, waardoor werkloosheid, groote slapte en overstelpende drukte zich minder zullen voordoen.
 - 5°. Gelegenheid jonge industrieën tijdelijk te steunen of andere over moeilijke tijden heen te helpen.
- Als 6° zouden we daaraan nu het volgende willen toevoegen, ontleend aan het 5° punt in evengenoemde Mem. van Toelichting:

6°. Met minder groote voorraden kan volstaan worden.

Op de voordeelen sub 1° en 3° genoemd wordt in de Mem. v. Toel. de nadruk gelegd. Dit zijn ook naar onze meening de hoofdvoordeelen.

We zouden echter ook gaarne op het groote belang willen wijzen, van het sub 5° vermelde voordeel, dat

de centralisatie heeft, vooral in abnormale omstandigheden.

In dezen tijd is de toestand reeds zoo, dat bij het betrekken van enkele goederen uit Duitschland, voor het afgewerkte product minder behoefte te worden betaald, dan de fabrieken hier te lande voor de grondstoffen moeten betalen.

Vaak komt het voor, dat binnenlandsche fabrieken gaarne tegen zelfkosten, zelfs met verlies, opdrachten willen aanvaarden, alleen om het ontslag van werklieden te voorkomen, de algemeene onkosten percentsgewijze te verlagen en in staat te zijn, op meer loonnende opdrachten de schade in te halen.

In deze omstandigheden komt het gemeenschapsbelang van een R.I.K. naar voren.

In den regel zal het R.I.K. koopen, waar het, met inachtneming van de gestelde kwaliteitseischen, het goedkoopst terecht kan. Dit doet de handel ook, doch zonder verdere bijoverwegingen. Het gecentraliseerde R.I.K. heeft daarbij een grooten voorsprong, doordat het groote hoeveelheden bestelt en een onbeperkt krediet heeft. Voor Indië komt daar nog bij, dat het goedkoopere vrachten kan bedingen.

Kan in enkele gevallen de handel voordeliger leveren, bijv. uit voorraad, dan zal het R.I.K. daar natuurlijk gaarne gebruik van maken.

In de heerschende abnormale omstandigheden moet voor het R.I.K. de vraag beantwoord worden, of het niet meer in het algemeen belang is, werkloosheid te voorkomen door bestellingen in het binnenland te houden, dan tegen lagere prijzen in het buitenland te bestellen. In verschillende gevallen is het aan het Koloniale Bureau met betrekkelijk geringe opoffering gelukt, de bestellingen in het land te houden.

Hier heeft men te doen met een algemeen belang van de eerste orde, dat alleen door een gecentraliseerd R.I.K., boven particuliere belangen staande, behartigd kan worden. Door verschillende fabrieken is dat dankbaar erkend.

Uit het voorgaande mogen de volgende conclusies getrokken worden ten opzichte van de C.B.V. en den strijd tegen haar gevoerd:

1°. De C.B.V. is een instelling, die in de meest uitgebreide beteekenis het algemeen belang dient.

2°. De C.B.V. moet niet beschouwd worden als concurrent van handelaren in bouwstoffen.

Zij zal in sommige gevallen ook van handelaren betrekken, indien dezen dit niet door allerlei middelen, zooals boycot, onmogelijk maken. Voor de handelaars blijft echter het geheele particuliere gebied over.

3°. De strijd tegen de C.B.V. is er een van vaak bekrompen particuliere belangen tegen gemeenschapsbelangen.

4°. Het zou op den weg der Regeering liggen meer steun te verlenen aan de C.B.V. dan zij, blijkens de Mem. van Antw. op de Staatsbegroting, van plan is te doen.

Het is te hopen, dat de strijd tegen de C.B.V. het omgekeerde resultaat zal hebben van het beoogde, n.l. dat zij er sterker uit te voorschijn zal komen in plaats van te verdwijnen.¹⁾

In de toekomst, als het R.I.K. de plaats zal ingenomen hebben, die beantwoordt aan de verwachtingen, zou het rationeel zijn indien de C.B.V. eene afdeling van het R.I.K. zou uitmaken. Dan zou waarschijnlijk zelfs niet de gedachte opkomen om een strijd aan te binden tegen de C.B.V. of een andere afdeling van het R.I.K.

Dat de C.B.V. voor gemeenten en niet in de eerste plaats voor het Rijk inkoop, behoeft geen bezwaar te zijn, indien de bemoeienis van het R.I.K. zich uitbreidt in overeenstemming met hetgeen in bedoeld artikel in de „Economist” werd gezegd:

„Als zeker mag aangenomen worden, dat hoe grooter

¹⁾ Deze wensch is intusschen vervuld: er is n.l. reeds met den bouw van een schaverij en zagerij begonnen op door de gemeente Amsterdam in erfpacht gegeven grond.

„aandeel het R.A.B. (rijks-aanschaffingsbureau) heeft in de aanschaffing van goederen, hoe meer het tot zijn recht komt, hoe meer ook de bovenbedoelde gevolgen zullen merkbaar zijn. Het wordt mogelijk geacht, dat het R.A.B. niet alleen voor aanschaffingen van goederen ten behoeve van het Rijk, maar ook van andere administraties, bijv. gemeentelijke en provinciale zou kunnen optreden.”

Hoe meer men op den weg van centralisatie van inkoop ten dienste van het Rijk, enz. voortschrijdt, hoe meer men in botsing zal komen met allerlei persoonlijke belangen. Bij sommigen wordt de werkring meer beperkt, bij anderen zelfs geheel opgeheven. Er schijnt nog steeds een groote bekoring uit te gaan van het plaatsen van bestellingen en men schijnt er heel moeilijk toe te kunnen komen, het behandelen van aanschaffingen en wat er mee samenhangt, als een vak te beschouwen, dat men het best aan vakmensen kan overlaten. Vele diensten zullen nog steeds geheel te goeder trouw meenen, dat het in verschillende opzichten zeer schadelijk moet werken, indien het R.I.K. voor de aanschaffingen zou moeten zorgen.

Tegen één gedeelte in de memorie van toelichting meenen wij echter ernstig bezwaar te moeten maken, n.l. de twee volgende zinnen:

„Ten aanzien van deze artikelen zou te bepalen zijn, dat de takken van Rijksdienst, hoewel zij vrij zullen blijven ook elders offertes te vragen, verplicht zullen zijn, het Rijksinkoopkantoor in de gelegenheid te stellen, zijne tusschenkomst voor den aankoop te verleenen. Het gebruik maken van deze tusschenkomst zou zijn voor te schrijven, wanneer elders geen gunstiger condities kunnen bedongen worden.”

Als wij het goed begrijpen zullen de verschillende Rijksdiensten op den ouden weg voortgaan met zelf offertes te vragen, doch bovendien verplicht zijn, het R.I.K. in de gelegenheid te stellen, een offerte in te dienen en deze alleen dan aan te nemen, als zij het meest aannemelijk voorkomt. M.a.w. het R.I.K. zou moeten concurreeren. Met wie? Ons inziens geheel tegen de bedoeling in met de overige rijksdiensten. In elk geval zou het resultaat zijn, dat in plaats van een vermindering van de bestaande wanorde op aanschaffingsgebied, deze vergroot zou worden, doordat nog een rijksaanschaffingsbureau dwars door de andere heen zou werken.

Ter verduidelijking een voorbeeld:

Drie diensttakken A, B en C hebben resp. 100, 200 en 300 ton verzinkt ijzerdraad nodig en geven dit, zooals de Memorie van Toelichting wil, in den aanvang van het jaar op aan het R.I.K. In Maart komt A bij het R.I.K. met de vraag: „Ik kan mijn ijzerdraad koopen voor zooveel cent per K.G. Kunt u het mij ook daarvoor of tot nog lageren prijs leveren?” In Mei komt B met dezelfde vraag en in Juli C. Moet dan het R.I.K. telkens offertes vragen, waarbij het waarschijnlijk bij dezelfde menschen terecht komt als de diensttakken? En moet het R.I.K. alleen dan voor de bestelling zorgen indien zijn offerte lager is? Op deze wijze is natuurlijk niets goeds te verwachten. De eenige weg is dat A, B en C aan het R.I.K. de opgave doen en hieraan overlaten, zoo goed mogelijk voor de aanschaffing der 600 ton ijzerdraad zorg te dragen. Het R.I.K. zal daarbij trachten de eischen zooveel mogelijk te unificeeren, in overleg met de belanghebbende diensttakken en e.q. met het centraal Normalisatiebureau, daarna offertes vragen, bestellen en de levering afwickelen.

Men moet beginnen aan het R.I.K. het volle vertrouwen te schenken. Dit behoeft geen blind vertrouwen te zijn, daar een commissie van toezicht reeds in de Memorie van Toelichting wordt geprojecteerd. Verwacht mag worden, dat deze commissie van toezicht de bewegingsvrijheid van het R.I.K. niet zal belemmeren.

In de Memorie van Toelichting wordt gezegd, dat het wenschelijk is, voorzichtigheid te betrachten en de organisatie aanvankelijk te beperken. Dit schijnt juist gezien, maar uit de aangehaalde zinsneden zou

men den indruk krijgen, dat deze niet zoo, zeer een uiting zijn van voorzichtigheid, dan wel van angst voor het nieuwe.

Indien de strijd tegen de C.B.V. ons iets geleerd heeft is het zeker dit: dat men dergelijke instellingen niet als concurreerende lichamen mag beschouwen. Dit is een miskening van het wezen dezer instellingen en kan niet anders dan mislukking en onvruchtbare strijd tengevolge hebben.

Wij hopen dan ook, dat met onze bescheiden opmerking, die slechts een onderdeel der voorgestelde regeling betreft, moge rekening gehouden worden.

Uit de Mem. van Toelichting zou men geneigd zijn op te maken, dat wel een samenwerking met het koloniale inkoopbureau doch geen samensmelting wordt beoogd. In verband met het gezegde op blz. 8 zou echter een samensmelting naar onze meening aanbeveling verdienen.

Dat de goederen voor Indië bestemd zijn is n.h.v. geen voldoende reden om het bestaan van een afzonderlijk inkoopbureau te motiveeren.

Waar de instelling van het R.I.K. zooveel goeds belooft, hopen wij dat het weldra in het algemeen belang zijn werkzaamheden zal kunnen aanvangen en zich flink moge ontwikkelen.

S. L. LANGENDIJK.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De Reparations Bill; de handelsovereenkomst met Rusland; de toestand in de arbeiderswereld; de economische toestand.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 19 Maart 1921:

It is very doubtful whether there has ever been a Bill before Parliament which has received smaller praise and yet had a smoother passage through the House than this wretched Reparations (Recovery) Bill. With the exception of the official element and a stray member here and there, there does not seem to be in the House of Commons a single person who does not realise that the Bill cannot be worked without enormous trouble, dislocation of trade, and a rise of prices to the English consumer. Nevertheless, it is a striking tribute to the universal thirst for „Making Germany pay” that on the second reading of the Bill, only a single member was to be found prepared to go into the Lobby against the Bill. The protests against the Bill do not mean that it is any easier to stand up against the indemnity clamour. On the contrary, it is fairly clear that if this bill does not succeed in raising appreciable amounts, the Government will be forced into further acts of repression against Germany, in order to satisfy the demands of the public. This is fairly clear from the tone of Mr. Austen Chamberlain, who regards the bill as an alternative to a complete economic blockade of Germany. Even the Labour Party has so far stultified its position as to refuse to vote against the Bill on second reading, though this has evidently caused so much criticism inside the Party, that it has had to modify its attitude in this respect.

It is now clearly realised that insofar as German goods continue to come into the country, they will cost the consumer twice as much as they did before. Their volume is likely to shrink, and their place will tend to be taken by goods from other areas, so that, as Sir William Beveridge argued in the „Times”, there will be a reshifting of world trade, the ultimate gain going to those neutrals who are able to trade with both sides.

In all the discussions, the position of the neutrals has occupied a prominent place. The official position has been that the Bill treats them generously, for if it can be shown that at least 25 pCt. of the value of the goods is of neutral origin, the goods will escape

payment of duty altogether. The trouble will arise in determining this proportion. Quite apart from this point, the Bill still leaves considerable room for uncertainty in other portions. The percentage to be collected may be varied, so may be the proportions of content of German and non-German origin necessary for the inclusion or exclusion of articles from the scope of the Bill, so may the contracts which may be varied by the High Court as causing hardship if they are enforced, so may the date after which goods imported can no longer enjoy exemption as having been contracted for before March 8 of this year, that date being fixed by the bill as April 15th next, and this date may be varied by the Board of Trade for different articles, finally, by sec. 6 of the Act, „if a resolution is passed by both Houses of Parliament for the suspension or annulment of this Act,” it becomes possible for the Government „to suspend or annul the operation of this Act to such extent and for such period, definite or indefinite (sic), as may be specified”.

The putting into force of any of these mitigating principles is to depend on the advice tendered to the Board of Trade by one or more advisory committees, „consisting mainly of persons of financial, commercial or industrial experience”. So far the bill has had a bad effect, orders having been cancelled freely by German importers, and leading to great uncertainty. But much its worst effects are bound to be the further exasperation which it will produce. If it yields little, it will be an argument for still sterner measures, and these are bound to hamper trade still more. In this connection one is glad to note the relatively moderate tone of the Premier, though one is bound to note that the situation is not a very hopeful one.

If this Bill is almost certain to lead to disappointment, one does not know what to say of the Russian agreement, which is at long last an accomplished fact, much to the disgust of certain organs of the Press. In general the Agreement follows the lines already familiar.

Article XIII stipulates that if gold or goods consigned by the Russian Government to this country, and not identified „as the exclusive property of a British subject” is attached by order of a Court, the Russian Government is to have the right to terminate the Agreement forthwith. The Russian Government again recognises its obligations in respect of British creditors for goods supplied to Russia, though the detailed method of regulation is left to the General Peace Treaty provided for in the Preamble, and it is further explicitly stated that such claims as aforesaid are not entitled in any way to „preferential treatment . . . as compared with any other classes of claims which are to be dealt with in that Treaty.”

It is recognised on all hands that, except insofar as the Russian Government is prepared to pay for goods by gold, the immediate effect of the Agreement, assuming it to be carried by the House of Commons, is likely to be very small. It is understood that gold imported here will be saleable at the market rate, and not at the Mint rate for gold. This of course will make a considerable difference to the profits of the Russian Government. This privilege seems to follow from the concluding sections of Art. IX, by which the British Government pledges itself not to requisition metals imported from Russia. The „Daily Herald” is of course delighted: but it is much too early to start counting the chickens.

The Federation of British Industries has followed up its recent pronouncements by a further manifesto. In a memorial to the Prime Minister demanding an interview, it states its opinion that „To-day British industry is fighting for its life, and the next 12 months may be the most critical in the economic history of this country”. This somewhat alarmist attitude is defended by reference to the coal and transport situation, the situation abroad which

is even „more menacing than conditions at home”, and the Federation calls on the Government to do its part by reducing the level of expenditure, thereby enabling the income tax to be reduced. Unfortunately, there seems every prospect that the Budget will again exceed £1000 millions. The new Naval Programme was even held to be unsatisfactory by some elements in the House on Thursday evening: and it is by no means clear that the provisional estimates for the Army have taken due account of all the possibilities of the disturbed world situation.

The Labour Situation continues to be alarming. The National Union of Railwaymen has decided to impose a special levy of sixpence per week on its members, obviously with an eye on the difficulties which will arise when decontrol comes. On the other hand, the Triple Alliance has refused the request of the Building Trades Federation for a joint Conference on Wages, and the proposal for a general Conference of all Unions on the same issue has been rejected by the Parliamentary Committee of the Trades Union Congress, which has proposed instead the policy of sectional Conferences. On all sides, however, there is tension. The Vehicle Workers have been locked out by the employers: there is going on a struggle between the Employers in the Engineering Trades and the Unions over the question of the reduction of women's wages; the seamen and the shipowners are disputing over wages, and the coal position shows no very great improvement. Fortunately for the railway companies, the cost of living shows a further decline, so that as from the 1st April, weekly wages will fall by 4/- per man, but though there is no reason to suppose that the cut will not be accepted by the men, it is hardly likely to make for a reasonable feeling in other directions, for the men will want to stick all the more closely to other features of their policy; in particular, they will desire to be represented on the new Directorates.

Unemployment shows no signs of great improvement, but for the first time for many weeks, the Cotton reports of the Manchester Guardian Commercial are slightly less pessimistic in tone, at any rate so far as the Manchester yarn market goes. But the reports from the separate towns show no very encouraging features; and here also the situation will shortly be complicated by the conclusion of a new wage agreement. The spell of fine weather has reacted unfavourably on the boot and shoe trades, though it has been a godsend to the multitudes out of work. The dry goods trade reports little improvement: Belfast reports no buying of flax, „as there is no market worth talking about for the finished product”. In fact it is difficult to see any difference in the reports from the various centres from those current a few weeks ago. The possibility of cheaper money continues to be much canvassed, and some disappointment seems to have been caused by the failure of the Bank to reduce the rate on Thursday. At the moment there is considerable stringency in the market, as the Bank Return shows:

Public Deposits	£ 1,029,319	increase
Other Deposits	7,936,592	decrease
Govt. Securities	15,630,000	„
Other	8,358,425	increase
Reserve	369,433	„
Circulation	368,420	decrease
Coin and Bullion	1,013	increase

The Currency Note Return shows a slight increase in the circulation, the total being £335,841,319, an increase of £233,000 over the previous week. In spite of the unsettled railway position, there has been somewhat of a recovery in railway stocks. Thus Great Western Ordinary has risen 9% since March 3, London & North Western 4 pCt., Prefs. 4, and South Western 4 pCt., Prefs. 9, Midland Deferred 7. The Anglo-Persian and Harrod's issues have been great successes, but the underwriters of the Dunlop issue were left with more than half

the stock on their hands. Lever's £ 4 million debenture is now open for subscription. The two great corporations of Liverpool and Birmingham are offering between them £ 6½ millions. The prospect of cheap money has no doubt given the Stock Exchange some assistance, and one can only suppose that the usual phenomenon accompanying a trade slump, viz., a rise in fixed interest bearing stock, is tending in the same direction.

The Chamber of Shipping has been discussing the question of the German ships, and has come to the conclusion, not only that the ships are under no circumstances to be re-sold to the Germans, but also that they are not to be sold to any foreigner for a period of five years. Meanwhile, there seems to be considerable difficulty in getting rid of the unsold ships, and it is suggested that the older ships should be sold at breaking up prices.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer is opgenomen het gebruikelijke overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Februari 1921, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Februari 1920.

De Oorlogswinst- en Verdedigingsbelastingen brachten tot dusverre in totaal op f 912.554.522,—, waarvan f 690.043.477,— op rekening komt van eerstgenoemde heffing. Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwareing van belastingdruk meebrachten — is in totaal een som van f 1.092.600.974,— ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 28.363.570,— op tegen f 27.862.454,— in Februari 1920 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 501.117,—. Intusschen bleven zij f 5.170.680,— bij de raming ten achter. Ook al neemt men bij de overweging van laatstgenoemd bedrag in aanmerking, dat de cijfers voor de maand Februari zijn beïnvloed door de omstandigheid, dat die maand slechts 28 dagen telt, dan nog moet worden geconstateerd dat de raming bij verre na niet werd bereikt. De ongunstige indruk, die door den middenstaat over de maand Januari j.l. werd gewekt, wordt door deze opbrengst in de maand Februari dan ook bevestigd.

In de eerste twee maanden van het loopende jaar bleef de opbrengst niet minder dan f 7.371.278,— beneden de raming.

De hierboven bedoelde indruk wordt nog versterkt wanneer men let op de middelen aan welke in het bijzonder de minder gunstige resultaten zoowel in Januari als in de laatstverloopen maand zijn te wijten. Met uitzondering van de inkomstenbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de Staatsloterij, de loodsgelden en het recht op de mijnen, bleven in Februari alle middelen met meer of minder belangrijke bedragen bij de raming ten achter. Ten aanzien van de directe belastingen is dit nadeelig verschil ruim f 900.000,—.

Het is intusschen een normaal verschijnsel, dat de directe belastingen in de eerste maanden van het jaar beneden de raming blijven. Wat deze middelen betreft, kan de achteruitgang van den economischen toestand zich dan ook nog niet in de opbrengstcijfers weerspiegelen. Wel is zulks het geval voor de accijnzen, de zegelrechten, de registratierechten en de invoerrechten. De accijnzen bleven niet minder dan f 2.026.696,— beneden de raming en brachten f 1.723.679,— minder op dan ten vorigen jare. Het nadeelig verschil tusschen de raming en de opbrengst bedroeg verder in ronde cijfers: voor de zegelrechten f 370.000,—, voor de registratierechten f 1.164.000,— en voor de invoerrechten f 550.000,—. Het is te vreezen, dat, indien de crisis aanhoudt, al deze middelen

ook in de volgende maanden een achteruitgang zullen vertoonen, terwijl het voorts waarschijnlijk is te achten, dat in de naaste toekomst ook andere middelen, die de raming overschreden, of nagenoeg bereikten een teruggang zullen aanwijzen. Zulks geldt in het bijzonder voor de dividend- en tantiëmebelasting, terwijl mede wegens de bekende wisselvalligheid van de baten uit het recht van successie niet mag gerekend worden op een voortdurende van de hooge opbrengst welke dit middel in den laatsten tijd afwierp.

AANTEKENINGEN.

De overeenkomst tusschen Zwitserland en het Duitsche Rijk betreffende de Zwitsersche goudhypotheken in Duitschland. — Zwitsersche instellingen pleegden vóór den oorlog belangrijke bedragen onder hypothecair verband in Duitschland te beleggen.

De leeningen werden in Marken aangegaan, onder beding van terugbetaling in Deutsche gouden munt. Aldus achtte men zich tegen koersverlies gevrijwaard.

Kort na het uitbreken van den oorlog verscheen de Verordening van den Bondsraad van 28 September 1914, waarbij met één pennestreek, alle vóór 31 Juli 1914 aangegane bedingen, krachtens welke eene betaling in goud moet geschieden, tot nadere voorziening, buiten werking werden gesteld.

Begrijpelijk is dat de Zwitsers tegen deze eenzijdige verkorting hunner rechten in verzet kwamen.

Zij betoogden, dat de bedoelde clause niet als eene goudclause in engeren zin (Goldklause), maar als eene goudwaardeclause (Goldwertklause) moest worden opgevat, daar het immers den schuldeischer niet om het goud zelf te doen was, maar om een equivalent voor de indertijd ter leen verstrekte volwaardige Marken, welk equivalent in gedeprecieerd papier geld met toeslag kon worden voldaan.

De Duitsche rechtbanken hebben deze stelling verworpen. Gecontracteerd was uitsluitend betaling in goud en zonder nadere wilsverklaring van partijen, die op zich zelf niet ongeoorloofd was, maar uit de acten van geldleening niet bleek, werd het niet toelaabaar geacht voor deze goudclause de Goldwertklause in de plaats te stellen. Daarenboven, zoo werd aangevoerd, zou laatstbedoelde clause niet voor inschrijving vatbaar geweest zijn, omdat de Goldwertklause onbepaalde rechten schept en het bedrag der bezwaring uit de openbare registers ondubbelzinnig moet blijken.

Onder deze omstandigheden meende de Zwitsersche Regeering het voor haar onderdanen te moeten opnemen.

Het resultaat der onderhandelingen is geweest de overeenkomst van 6 December 1920.

De Zwitsersche Regeering zal krachtens die overeenkomst aan de Zwitsersche schuldenaren aanbevelen:

1. voor den tijd van 10 jaren af te zien van de inning der goudleeningen en op verlangen der schuldenaren dien termijn nogmaals met 5 jaren te verlengen, wanneer na afloop der 10 jaren de Mark op 65 centimes of lager staat,

2. de navolgende concessie te doen bij de berekening van de rente:

Bij een koers van 10 centimes of lager, betaalt de debiteur een toeslag, gelijk aan het verschil tusschen den koers en 20 centimes.

Is de koers 10—40, dan is de toeslag 100 pCt., met een maximum van 70.

Is de koers boven 40—60, dan is de toeslag 75 pCt., met een maximum van 90.

Is de koers boven 60—80, dan is de toeslag 50 pCt., met een maximum van 100.

Is de koers boven 80, dan is de toeslag 25 pCt., met een maximum van 123.45 (pariteit).

De aldus gedane betalingen geven den debiteur

recht op finale kwijting van den verschuldigten termijn, tenzij op te richten Vertrouwenstellen van oordeel zijn dat de schuldenaar in staat is een hooger toeslag te betalen. Treedt de schuldeischer tot deze regeling toe en voldoet hij aan eenige met de hypothecaire boekhouding in verband staande administratieve bepalingen, dan is hij na afloop van den termijn van uitstel bevoegd betaling te verlangen in goud, overeenkomstig de Duitsche muntwet van 1 Juni 1909, of in papieren geld met zoodanigen toeslag dat hij van iedere verschuldigde M. 100, 123,45 Zwitsersche francs ontvangt. Mr. H. L. FESCHOTTE.

De Landbouw in Palestina. — Het bureau van het Palestina-Opbouw-Fonds schrijft ons:

Over den *landbouw in Palestina* ontleenen wij belangrijke en interessante gegevens aan het rapport, dat de directeur van het departement voor landbouw, R. Sawyer, uitgebracht heeft aan den „Adviseerenden Raad”. Uit dit rapport blijkt zeer duidelijk met welke moeilijkheden men te kampen heeft en hoe energiek men tracht deze te overwinnen.

Tegelijkertijd met het nemen van maatregelen, die onmiddellijk noozakelijk waren, wend een permanente landbouwkundige dienst georganiseerd. Om het noodzakelijke contact met de verschillende landeigenaren te onderhouden, zijn in alle districten landbouwassistenten gevestigd, die de dorpen en kolonies regelmatig bereizen moeten en iedere twee weken rapport aan het departement uitbrengen. Het voorkomen van plantenziekten en insectenplagen wordt direct gemeld, terwijl de assistenten uitgerust zijn met het materiaal ter bestrijding van veel voorkomende plagen. Het werk van dezen landbouwstaf wordt geleid door Engelsche inspecteurs, die hun zetel in Jeruzalem en Haifa, resp. voor het zuidelijk en noordelijk gebied, hebben.

In Jaffa is het hoofdkwartier van den veeartsenkundigen inspecteur. Zijn assistenten melden de besmettelijke veeziekten, en nemen direct hunne maatregelen. In Jaffa en Haifa zijn quarantaine-stations in aanbouw en al het levende vee, dat ingevoerd wordt, wordt onderzocht. In Nablus en Nazareth zijn ziekenstallen opgericht, waar de landeigenaren hun vee kunnen laten behandelen. De particuliere veeartsenijscholen in Jeruzalem en Jaffa worden ondersteund en men hoopt binnen een jaar in Ludd en compleet uitgerust veterinair ziekenhuis te hebben georganiseerd, waarbij fokkingen voor raspaarden zijn.

Verder is een boschdienst ingericht. Houtvesters te paard en te voet trachten te redden, wat er van de verwoeste wouden nog is overgebleven. Van het weinige overgebleven brandhout wordt een inventaris gemaakt, het vellen van olijf- en andere boommen tegengegaan en houtskoolvuren, door de dorpsbewoners onder toezicht van de houtvesters ontstoken, dienen tot dunning van den sterken nagroei der eiken-stompen, die tegenwoordig bijna uitsluitend voorkomen.

Eveneens wordt onder bevoegde leiding de zee- en riviervisserij georganiseerd. Zoo werden reeds op verschillende plaatsen waarnemens gestationneerd, die de gewoonten der verschillende vischsoorten bestudeeren en vaststellen, welke soorten aan de Palestijnsche kusten het meest voorkomen.

Het plaatselijke weerbericht-systeem is geheel georganiseerd en in nauw contact gebracht met den wetenschappelijken dienst in Cairo. In Palestina zijn zes stations met nieuwe instrumenten voorzien.

Een aantal personen houdt zich op het oogenblik in Palestina bezig met landbouwkundige onderzoekingen. Bij de ondersteuning van deze onderzoekingen is rekening gehouden met de studie van plantenziekten en insectenplagen, de mogelijkheid van zijde-worm-cultuur, den verbouw van geneeskrachtige- en kleurstofplanten en de vischteelt. In Akka, Gaza en

Mejdel, aan het meer van Tiberias zijn proeftuinen aangelegd ter bestudeering van de mogelijkheid van de cultuur van uitheemsche planten.

De uitkomsten van al deze onderzoekingen hebben echter eerst waarde, wanneer de landbouwers ze in praktijk brengen, m.a.w. op dit gebied is het noodig opvoedend te werk te gaan. Het departement onderhield dan ook een nauw en voortdurend contact met de landbouwscholen in Beit Jemal en Mikweh Israel, en met de nieuw opgerichte school in Tul-Keram, die speciaal voor de Mohammedaansche bevolking dient. Volgens de tegenwoordige schatting is er in Palestina ca. 2 millioen hectare bebouwbaar land, doch slechts een kwart wordt bebouwd. Dit wordt verklaard door de telling van den veestapel, die zeer ongunstig is. Het voorkomen van een span, bestaande uit een halfwas koe en een halfverhongenden ezels is niet zeldzaam en tekenend voor den tegenwoordigen toestand. Trekdieren en mechanische tractoren behoren tot de dingen, waaraan het land het allermeest behoefte heeft. Hiervoor zijn reeds allerlei maatregelen genomen. Zoo zijn de douanerechten op geïmporteerd vee tot 3 pCt. verminderd.

De opbrengst per hectare is in Palestina slechts een derde van die in Egypte. Dit wordt veroorzaakt door de primitieve werkmethoden, de woekering van onkruid, gebrek aan mest en meststoffen, slechte en improductieve zaadsoorten. Daarom werden in zoo veel centra als mogelijk, ploegdemonstraties gehouden en cultiveeringsproeven gedaan.

Indien men niet zeer energiek te werk gaat, zal Palestina jarenlang aangewezen zijn op den invoer van vleesch en zuivelproducten.

Het slachten van vee moet door voldoende invoer uit Soedan en van bevroren en geconserveerd vleesch uit Australië verhinderd worden.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het derde kwartaal 1920, in Suriname. 1) — De weersomstandigheden, waren zeer ongunstig; in het district Nickerie trad het droge seizoen midden Augustus reeds in, de regenval bedroeg aldaar in de maanden Augustus en September 102,5 en 39,2 m.M. Nog sterker trad het groote droge seizoen in, in de kustzone van het district Cottica; op plantage Alliance aan den mond der Matappica was de regenval in Augustus en September slechts 54,7 en 24 m.M. Daarentegen was de regenval meer landwaarts in belangrijk grooter, zooals o.a. te Paramaribo waar de regenval in genoemde maanden respectievelijk 106 en 139,5 m.M. bedroeg, wat voor het droge seizoen gunstig genoemd kan worden. Het groote regenseizoen, dat half Mei en begin Juni intrad, heeft kort geduurd; in verschillende deelen der kolonie was de hoeveelheid gevallen regenwater te gering voor den rijstbouw.

Voor de permanente cultures als cacao, liberiakoffie, kokosnoten, sinaasappelen, suiker, was het seizoen gunstig; de stand dezer gewassen is over 't algemeen bevredigend.

De cacao-oogst der eerste negen maanden is beter uitgevallen dan verwacht werd, de uitvoer was + 150.000 K.G. meer dan in hetzelfde tijdvak van 1919; de vooruitzichten op een z.g. napluk zijn gering.

De Liberia-koffieoogst heeft tot nog toe niet aan de verwachtingen beantwoord. Hoewel op de meeste plantages de boomen beladen zijn met bessen, vordert het aanrijpen langzaam; vermoedelijk zal in de laatste drie maanden van het jaar veel koffie geplukt moeten worden. De stand der boomen is goed.

De stand van het suikerriet is bevredigend; tengevolge van de droogte in de eerste maanden van het jaar is het riet op de hoogere gronden wel wat ten achter bij andere jaren, op de lagere gronden daarentegen staat het riet zeer goed.

1) Zie pag. 847, jaargang 1920.

De kokosnootcultuur neemt toe; tot nog toe kan van uitvoer, hetzij van coprah of olie geen sprake zijn, de opbrengst aan olie en aan noten is nog niet voldoende om in de plaatselijke behoefte ruimschoots te kunnen voorzien.

Van belang is dat een toenemende uitvoer van eenjarige kleine landbouwproducten, zooals boonen (black eye), zoete bataten en andere aardvruchten, maïs, groenten en vruchten naar de naburige landen valt waar te nemen. Voor deze gewassen was het seizoen bijzonder gunstig; eene uitbreiding van de cultuur voor genoemde producten is te verwachten.

De rijstooft was ver beneden dien van het vorige jaar, landbouwers zijn reeds bezig terreinen klaar te maken om deze bij een tijdig invallen van den kleinen regentijd, eind November of begin December te beplanten met 4-4½ maandsche rijstsoorten.

De uitvoer der voornaamste producten over het 3de kwartaal van 1920 bedroeg:

		Juli/Sept.	Jan./Sept. 1920	Jan./Sept. 1919
Balata	K.G.	170.205	289.747	354.431
Cacao	"	734.026,5	1.580.185	1.428.000
Koffie	"	261.739	751.793,5	3.267.364
Maïs	"	69.650	376.932,5	302.977
Suiker	"	1.297.465	4.326.712	2.438.180
Rum 50 %	L.	27.762	136.616,5	205.757
Huiden	K.G.	6.108	14.454	30.054
Hout	M ³ .	1.090	3.337,3	323,5
Letterhout	K.G.	12.957,5	54.120,5	16.460
Goud	Gram	135.104,5	367.155,9	408.207,4
Black eye boonen	K.G.	200	22.601,5	—
Melasse	L.	120.304	130.954	—
Bataten	K.G.	60.226	83.029,5	—
Vezels	"	—	5.948	—
Groenten	"	990	4.025,5	—
Vruchten	"	495	495	—

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, Februari 1921.

J. Oudegeest, Karl Legien †; *J. van den Tempel*, Hedendaagsche wijzigingen in de verhouding tusschen werkgevers en werknemers en haar beteekenis voor bedrijf en maatschappij; *R. Kuypers*, Nogmaals socialisme en socialisatie II; *B. L. van der Waerden*, Over Einstein's relativiteitstheorie, II (slot); *Jer. Hartog*, De partij en het militarisme; *M. J. Th. Vas Dias*, Waar gaan we heen? *Dr. Ir. Th. J. Gerritsz*, In memoriam A. Nagtzaam.

Koloniale Rundschau. — Berlijn, December 1920.

Die Frage der deutschen Kolonien vor dem Völkerbund; *E. Mercier-Gladon*, Que peut en espérer de la Société des Nations pour la cause des indigènes; *Dr. H. Poeschel*, Das Ende Deutsch-Südwestafrikas; *C. Kettler*, Deutschlands Recht auf seine Kolonien; *C. F.*, Deutschland im Stillen Ozean; *Dr. Proebster*, Eingeborenenpolitik in Marokko.

De West-Indische Gids. — 's-Gravenhage, Januari 1921.

S. Muller van Voorst, De middelen tot opheffing van Suriname uit zijn verval, II (slot); *Tj. Pyttersen*, De toekomst van verschillende cultures in Suriname, I. Rijst; *A. Reyne*, Suriname's economische toekomst.

Idem, Februari 1921.

Fred. Oudschans Dentz, De Bauxietnijverheid en de stichting van een nieuwe stad in Suriname; *Tj. Pyttersen*, Oliepalmen in Suriname; *Jhr. L. C. van Pankhuys*, De toekomst van de Indianen in Canada en in Suriname; *Dr. H. D. Benjamins*, Nog eens: Aphra Behn.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, December 1920.

L. Külz, Angewandte Hygiene und Technik; *H. Kirchkoff*, Vorschläge zur Gesundung der Reichs-

eisenbahnen; *M. Ehlert*, Zur reichsgesetzlichen Regelung des Arbeitsnachweiswesens; *H. Hillig*, Die Schönheit des Zweckmäßigen; *Jentsch*, Die Technik in öffentlichen Leben, insbesondere in der öffentlichen Selbstverwaltung; *E. Lauser*, Die Mosaikplatten-Industrie.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	Februari 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeen- komstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	210.928	688.765	582.973
Personeele belasting ..	999.383	2.693.645	1.777.328
Inkomstenbelasting ..	7.137.813	12.621.991	9.608.698
Dividend- en tantième- belasting	1.477.043	3.939.165	2.877.068
Vermogensbelasting ..	674.644	1.325.217	1.274.469
Accijnzen.			
Suiker	2.905.090	6.037.480	8.067.606
Wijn	37.565	77.630	60.251
Gedistilleerd	2.582.307	6.926.962	7.243.049
Zout	132.454	293.300	461.083
Bier	200.145	401.663	176.770
Geslacht	990.743	2.077.032	2.090.504
Belast. op speelkaarten	10.356	16.963	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.630.373	3.451.650	4.005.494
Registratierechten	3.001.996	6.182.790	8.171.894
Successierechten	2.403.224	5.543.586	6.074.498
Invoerrechten			
	2.948.318	5.633.259	6.321.798
Gouden en zilveren werken			
Belasting	70.764	134.043	165.998
Essaailoon	54	135	138
Statistiekrecht			
	323.956	139.764	743.965
Mijnen			
	13.658	632.372	—
Domeinen			
	135.258	313.466	234.310
Staatsloterij			
	168.684	185.807	184.650
Jacht en visscherij			
	475	1.023	755
Loodsgelden			
	186.340	379.516	301.706
Totaal	28.363.571	59.697.223	60.425.006

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Februari 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeen- komstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	42.427	138.625	117.197
Personeele belasting ..	216.195	554.025	336.115
Inkomstenbelasting ..	2.029.917	3.592.571	3.017.458
Vermogensbelasting ..	166.516	328.205	323.526
Dividend- en tantième- belasting	487.424	1.299.924	949.433
Accijnzen.			
Suiker	681.018	1.207.496	1.613.521
Wijn	7.513	15.526	12.050
Gedist. (binn- en buitl.)	258.231	692.696	724.305
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	8.567	19.677	101.883
Totaal	3.797.808	7.848.745	7.195.488

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN- GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Februari 1921	Sedert 1 Januari 1921
Oorlogswinstbelasting	11.871.777	26.167.679
Verdedigingsbelasting Ia	187.806	375.074
Verdedigingsbelasting Ib	792.205	1.433.734
Verdedigingsbelasting II	2.136.314	3.752.189
	14.988.102	31.728.676

¹⁾ Hieronder begrepen f 299.401 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnaires in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 894.896. ³⁾ idem f 894.896.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Januari 1921		Januari 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk...	37.676	f 2.055.338.756	30.245	f 1.365.834.925
Ter voldoening van Rijkbelast.	16.538	„ 1.648.040.461	10.538	„ 1.023.629.483
	1.154	„ 11.339.293	901	„ 13.394.758

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	November		December	
	1920	1919	1920	1919
<i>Staatmijnen.</i>				
Wilhelmina.....	44.907	42.850	46.428	43.718
Emma.....	78.650	52.954	78.480	59.624
Hendrik.....	42.213	27.477	44.901	29.548
Totaal....	165.770	123.281	169.809	132.890
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniale mijn..	48.670	44.406	49.843	45.966
Mijn Laura en Vereniging.....	47.849	38.411	48.536	41.177
Oranje-Nassau mijnen.....	73.252	57.716	75.679	61.740
Mijn Willem Sophie.....	21.992	14.320	22.895	17.195
Totaal....	191.763	154.853	196.953	166.078
Totaal generaal	357.533	278.134	366.762	298.968

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: Evenals in vorige afleveringen zijn in de cijfers niet begrepen de hoeveelheden geproduceerd kolenslik. Deze bedroegen voor alle mijnen te zamen in het jaar 1919 138.518 ton en in 1920 175.043 ton.

Men ziet uit deze cijfers, dat, met uitzondering van Mei, in alle maanden van 1920 méér geproduceerd werd, dan in de overeenkomstige van 1919. De totale productie in 1920 overtrof die in 1919 met rond 540.000 ton, d.i. bijna 16 pCt.; dit verschil is vnl.

te danken aan ruimere productie in het laatste halfjaar van 1920, die ruim 398.000 ton meer bedroeg dan die in het overeenkomstige van 1919 (bijna 23 pCt. meer).

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Januari 1921		Januari 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald: in contanten door overschrijving 1).	75966	f 17.120.802	100479	f 11.655.323
Particuliere rekeninghoud. Saldo te goed part. rek. u ^o .	62312	„ 79.538.886	49562	„ 82.835.636
	10257 2)	„ 22.338.024	6857 2)	„ 21.960.350
	—	„ 5.243.581	—	„ 4.955.774

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde f 11.898.820.02 in de maand Januari 1921, in de maand Januari 1920 f 20.361.874,33. 2) Aantal.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Januari 1920		Januari 1921	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	22.201	—	32.655	—
Aantal rekeningen op u ^o	22.871	—	33.529	—
Stortingen.....	120.394	54.675.312	195.383	77.134.779
Overschrijvingen.	69.143	105.845.534	103.114	177.859.740
Afgeschrijvingen ..	74.124	32.716.412	117.480	175.038.088
Totaal tegoed rekeninghouders op u ^o .	—	100.832.820	—	130.257.014

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	JANUARI	1919	1920	1921
Inlagen.....	f 13.290.024	f 12.199.346	f 12.788.203	
Terugbetalingen ..	„ 9.190.207	„ 10.555.621	„ 10.521.594	
Tegoed der inleggers op ultimo.....	„ 240.197.003	„ 263.527.655	„ 268.651.769	
Nom. bedr. der uitst. staats-schuldboekjes op ultimo.....	„ 32.941.100	„ 37.986.400	„ 42.435.850	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven.....	21.356	17.417	14.944	
Aantal geheel afbetaald.....	7.167	8.609	10.575	
Aantal in omloop op ultimo.....	1.834.247	1.900.222	1.917.361	

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN OCTOBER 1920.

(Ontleend aan „de Ingenieur”.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Oct. 1920.	Oct. 1919.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N.C.-S., Noord-Brab. Duitsche Spoorwegmaatschappij en Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij.....	f 7.180.842,—	f 9.875.415,—	f 17.612.504,—	f 14.100.959,— 1)
Tramwegmaatschappij „De Meijerij”.....	—	—	„ 30.327.84 1/2	„ 34.463,08 1/2
Zuid-Nederlandsche Stoomtramweg-mij.....	„ 11.806,74	„ 53.746,76	„ 67.144,89	„ 9.867,26
Zuider Stoomtramwegmaatschappij.....	„ 11.439,38 1/2	„ 7.114,76	„ 18.984,74 1/2	„ 19.191,27 1/2
Nederlandsche Tramwegmaatschappij.....	„ 67.200,10	„ 88.184,92	„ 159.605,94	„ 143.906,39 1/2
Rotterdamsche Electriche Tramwegmij.....	„ 562.893,64	—	„ 562.893,64	„ 435.897,23 1/2
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij.....	„ 83.629,01	„ 209.281,11	„ 292.910,12	„ 272.789,21
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij.....	„ 29.517,64	„ 13.969,93	„ 45.438,44	„ 40.283,24 1/2
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 966.000,—	„ 712.753,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij lijn Modjokerto—Ngoro.....	—	—	„ 23.900,—	„ 20.300,—
lijn Soerabaja—Krian.....	—	—	„ 96.800,—	„ 72.700,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch..	—	—	„ 490.700,—	„ 387.600,—
Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	„ 392.600,—	„ 317.300,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij lijn Maos—Bandjarnegara.....	—	—	„ 69.500,—	„ 52.400,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo.....	—	—	„ 16.700,—	„ 14.300,—
Madoera Stoomtramwaatschappij.....	—	—	„ 179.000,—	„ 98.000,—
Modjokerto Stoomtramwegmaatschappij.....	„ 18.728,—	„ 19.143,—	„ 37.871,—	„ 37.201,—

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend.

1) Definitieve opgave.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND JANUARI 1921

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	7.911.400	7.658.544	40.809.110	30.976.886	—	—	32.697.710	23.318.342
II Plantaard. voortbrengselen	195.615.132	52.128.376	86.509.568	12.496.564	109.105.564	39.631.812	—	—
III Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	597.267.397	54.502.276	56.098.338	7.994.855	541.169.059	46.507.421	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	16.758.704	5.593.661	17.737.407	4.958.886	—	634.775	978.703	—
V Chemische producten, geneesmiddelen, verifwaren en kleurstoffen	11.955.851	3.626.124	4.075.518	2.665.056	7.880.333	961.068	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g. ..	68.878.677	19.445.014	19.363.841	12.536.791	49.514.836	6.908.228	—	—
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen, v. a. s.	67.416.780	10.038.090	4.720.912	1.222.432	62.695.868	8.815.658	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	1.885.889	4.324.315	1.249.529	1.983.394	636.360	2.340.921	—	—
IX Garens, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleederen en modewaren	3.805.052	15.899.164	3.162.373	14.940.624	642.679	958.540	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	85.967.613	2.568.570	3.653.844	826.415	82.313.769	1.742.155	—	—
XI Glas	2.781.033	1.254.781	2.555.421	1.032.264	225.612	222.517	—	—
XII Papier	6.058.589	3.921.498	11.586.588	4.241.799	—	—	5.527.999	320.301
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	17.773.030	12.421.481	14.374.411	10.039.649	3.398.619	2.381.832	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	4.570.403	6.262.597	2.168.493	2.031.319	2.401.910	4.231.278	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	18.269.101	22.764.653	6.930.429	9.932.209	11.338.672	12.832.444	—	—
Totaal	1.106.914.651	222.409.144	274.795.782	117.879.143	832.118.869	104.530.001	—	—
Waarvan Gouden Zilver, al of niet gemunt (opgenomen in groep III)	5.603	8.272.866	4.852	1.893.333	751	6.379.533	—	—

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van Munt en Muntmateriaal, in guldens. *)

Maanden	Invoer M				Uitvoer			
	1918	1919	1920	1921	1918	1919	1920	1921
Januari	68.009.520	75.073.388	256.207.615	214.136.278	51.437.578	41.321.453	135.932.785	115.985.810
Februari	45.903.517	106.229.028	233.591.043	—	54.372.261	44.543.205	113.309.645	—
Maart	48.897.456	148.758.852	187.916.138	—	47.372.422	52.660.723	68.210.466	—
April	35.302.563	189.565.086	203.592.812	—	30.702.241	50.827.142	99.448.337	—
Mei	35.055.767	257.009.336	298.514.162	—	35.843.354	96.168.708	170.393.137	—
Juni	30.330.163	258.183.821	345.402.373	—	23.040.469	126.270.353	179.478.445	—
Juli	47.764.858	274.264.390	314.861.366	—	35.046.826	133.623.129	177.114.162	—
Augustus	40.567.746	313.403.619	287.956.122	—	25.501.391	163.771.619	130.018.883	—
September	67.610.188	298.107.886	317.368.670	—	27.641.796	162.131.110	165.965.569	—
October	67.702.922	319.833.079	337.338.332	—	12.704.155	214.577.467	148.140.438	—
November	57.929.799	296.351.809	270.811.334	—	15.278.909	171.171.804	156.713.011	—
December	63.282.114	288.958.920	298.567.123	—	22.268.327	154.241.692	156.731.343	—
Totaal	608.356.613	2.825.739.214	3.332.127.090	214.136.278	381.209.729	1.411.308.405	1.701.456.221	115.985.810

*) In de Statistiek over December 1919 zijn de bedragen vermeld met inbegrip van gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 4 1/2 1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7 1/2 16 Spt. '20
Bk. { Bel. Binn. Eff. 5 1/2 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2 18 Dec. '19
{ Vrsch. in R.C. 6 1/2 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7 16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5 1/2 28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. . 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië. 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7 4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7 19 Apr. '20	Javasche Bank 3 1/2 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
19 Mrt. '21	4 3/8-1/2	4 1/2	6 1/4	4-3/8	—	6-7 1)
14-19 ,, '21	4 3/8-1/2	4-5	6 1/4	4-3/8	—	6-7
7-12 ,, '21	4 3/8	4-5	6 1/4-5/8	4-3/8	—	6-7
28 F.-5 ,, '21	4-3/8	3 3/4-4 1/2	6 3/8-3/4	4-3/8	—	6-7
15-20 M. '20	3 1/2-3/4	3 3/4-4	5 3/4-7/8	4-3/8	—	6-9
17-22 M. '19	2 1/4-3 1/2	4-1/2	3 1/2-3/8	4-3/8	—	3 3/4-6
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2	

1) Noteering van 18 Maart 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen en New York waren deze week zeer stabiel. De variaties beperkten zich meestal tot niet meer dan 1 of 2 per mille per dag en het slot was voor beide wissels op gelijke hoogte als de opening. Ook Markten wisselden maar weinig 4.61-4.66. Parijs en Brussel vertoonden iets meer beweging en waren beiden iets flauwer. In de hoofdwissels waren de variaties dus niet groot en de omzetten waren vrij gering. Daarentegen waren de schommelingen in Skandinavië weder groot. De ombetrouwbaarheid van deze wissels, vooral wat betreft Kopenhagen en Christiania, wordt steeds grooter. Stockholm kan daarentegen langzamerhand weder normaal worden. Heden ca. 66.50. Zwitserland was weder vast en aanzienlijk boven pari. Heden ca. 50.45. Buenos Aires opnieuw flauwer 98 1/2 evenals Batavia, dat voor 97 3/4 a 98 1/4 aangeboden is.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
14 Mrt. 1921..	11.36	20.52 1/2	4.65	0.69	21.47 1/2	2.90 1/2
15 ,, 1921..	11.35 1/2	20.10	4.60	0.65	21.05	2.90 1/2
16 ,, 1921..	11.36 1/2	20.42 1/2	4.65	0.69	21.37 1/2	2.90 3/8
17 ,, 1921..	11.36 1/2	20.17 1/2	4.62 1/2	0.70	21.07 1/2	2.91 1/8
18 ,, 1921..	11.36 1/2	20.22 1/2	4.65	0.80	21.15	2.90 1/8
19 ,, 1921..	11.36 1/2	20.17 1/2	4.65	0.82 1/2	—	—
Laagste d. w. 1)	11.35	20.05	4.57 1/2	0.62 1/2	21.—	2.89 3/4
Hoogste ,, ,, 1)	11.37	20.60	4.67 1/2	0.87 1/2	21.50	2.91 3/4
12 Mrt. 1921..	11.35 3/8	20.65	4.65	0.65	21.70	2.90 3/8
5 ,, 1921..	11.36 3/8	20.95	4.72 1/2	0.60	21.95	2.93 3/8
Muntpariteit..	12.10 3/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 11 Maart 2) idem van 4 Maart.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiantia *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
14 Mrt. 1921	65.90	50.20	47.50	49.25	40.55	97 1/2-98 1/2
15 ,, 1921	65.90	50.10	47.25	49.40	40.50	97 1/2-98 1/2
16 ,, 1921	65.95	49.57	46.75	49.80	40.50	97 1/2-98 1/2
17 ,, 1921	66.—	49.20	46.—	50.30	40.50	97 1/2-98 1/2
18 ,, 1921	66.—	50.20	46.75	50.30	40.50	97 1/2-98 1/2
19 ,, 1921	66.25	50.25	46.70	50.30	40.70	97 1/2-98 1/2
L'ste d. w. 1)	65.50	49.15	46.—	49.10	40.35	97 3/4
H'ste ,, ,, 1)	66.50	50.40	47.40	50.40	40.70	98 1/4
12 Mrt. 1921	65.50	50.—	47.50	49.15	40.60	98 1/4
5 ,, 1921	65.10	50.50	47.62 1/2	48.70	40.75	99-99 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
19 Maart 1921	3.91.87	6.95	nom.	***
Laagste d. week	3.89.50	6.90	nom.	***
Hoogste ,, ,,	3.91.87	6.98	nom.	***
12 Maart 1921	3.90.75	7.08	nom.	***
5 ,, 1921	3.90.—	7.19	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	5 Maart 1921	12 Mrt. 1921	14-19 Maart '21 Laagste	19 Mrt. 1921 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	48 1/2	48	46 3/4	48 1/8
Calcutta	£ p. rup.	1 3 1/8	1 3 7/16	1 3 1/4	1 3 7/8
Hongkong ..	id. p. \$	2 3 5/16	2 3 1/16	2 3 1/2	2 5
Lissabon	d. per Mil.	5 1/2	5 1/2	5	6
Madrid	Peset. p. £	28.07	28.08	28.00	28.17
*Montevideo 1	d. per \$	47 3/4	47 3/8	44 3/4	47 3/8
Montreal....	\$ per £	4.43 1/2	4.46 1/2	4.45	4.49
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	10 1/8	9 3/8	9 3/8	9 3/10
Rome	Lires p. £	106 1/8	105 1/8	95 1/2	106 1/2
Shanghai ..	£ p. tael	2 11 1/2	2 11 3/4	3/0	3 1 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2 3 2 7/8	2 3 1 1/8	2 3 2 1/2	2 3 1 1/2
*Valparaiso..	d. p. peso	9 3/8 2)	9 3/8 2)	8 1 1/16	9 1/4
Yokohama ..	£ per yen	2 5 5/8	2 5 1 1/8	2 5 1/2	2 5 3/8

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

2) Noteering van 4 Maart 1921.

NOTEERING VAN ZILVER

Noteering te Londen

	te Londen	te New York
19 Mrt. 1921.....	33 1/2	57 3/4
12 ,, 1921.....	32 3/4	56 1/2
5 ,, 1921.....	30 3/8	52 3/8
26 Febr. 1921.....	32	54 1/4
20 Mrt. 1920.....	72 3/8	126
22 Mrt. 1919.....	47 1/4	101 1/8
20 Juli 1914.....	24 1 1/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 21 Maart 1921

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 100.129.958,87	B.-bk. ,, 17.375.977,68	Ag.sch. ,, 73.351.672,76	f. 190.857.609,31
Papier o. h. Buitentl. in disconto	—			—
Idem eigen portef..	f 20.547.889,—			—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ,,	—			20.547.889,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 81.532.153,50	B.-bk. ,, 13.568.125,66	Ag.sch. ,, 112.725.422,01 1/2	f 207.825.701,17 1/2
Op Effecten	f 188.354.401,17 1/2			—
Op Goederen en Spec. ,,	19.471.300,—			207.825.701,17 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	—			10.813.287,88
Munt en Muntmateriaal	—			—
Munt, Goud	f 56.219.785,—			—
Muntmat., Goud ..	,, 579.899.664,08			—
	f 636.119.449,08			—
Munt, Zilver, enz. ,,	17.830.537,64			—
Muntmat., Zilver ..	—			653.949.986,72
Effecten	—			—
Bel. v. h. Res.fonds. ..	f 4.651.119,87 1/2			—
id: van 1/2 v. h. kapit. ,,	3.875.652,87 1/2			8.526.772,75
Geb. en Meub. der Bank	—			3.594.000,—
Diverse rekeningen	—			24.255.498,14
	—			f 1.120.370.744,97 1/2
Passiva.	—			—
Kapitaal	f 20.000.000,—			—
Reservefonds	,, 5.000.000,—			—
Bankbiljetten in omloop	,, 1.025.267.755,—			—
Bankassigtiën in omloop	,, 1.999.625,12 1/2			—
Rek.-Cour. } Het Rijk f	—			—
saldo's: } Anderen ,,	43.475.793,97 1/2			43.475.793,97 1/2
Diverse rekeningen	—			24.627.570,87 1/2
	—			f 1.120.370.744,97 1/2

NED. BANK 21 Maart 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 439.009.106,62
 Op de basis van ²/₅ metaaldekking..... „ 224.860.471,80
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.195.045.030,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		12.537.106,88 ¹ / ₅
Buitenlandsche wissels.....	3.558.696,—	
Beleeningen	3.012.177,73	
Goud		694.592,86 ¹ / ₅
Zilver		12.716.140,—
Bankbiljetten		8.444.280,15
Part. Rek.-Crt. saldo's		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
21 Mrt. 1921.....	636.119	17.831	1.025.268	45.475
14 „ 1921.....	636.119	18.525	1.037.984	53.801
7 „ 1921.....	636.119	19.414	1.045.825	41.432
28 Febr. 1921.....	636.141	20.392	1.053.417	46.176
21 „ 1921.....	636.141	21.340	1.030.688	58.219
20 Mrt. 1920.....	633.796	10.174	1.008.662	105.785
22 Mrt. 1919.....	670.253	9.597	992.658	83.231
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
21 Mrt. 1921	190.858	50.000	207.826	439.009	61
14 „ 1921	203.395	53.000	210.838	435.495	60
7 „ 1921	202.087	53.000	223.410	436.007	60
28 Febr. 1921	180.086	46.000	227.776	436.767	60
21 „ 1921	180.321	41.000	203.314	441.312	60
20 Mrt. 1920	205.562	131.000	191.721	420.566	58
22 Mrt. 1919	113.894	82.000	140.530	464.262	63
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹ / ₅	75

¹) Op de basis van ²/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	14 Maart 1921	21 Maart 1921
Aan schatkistpromessen..	f 455.910.000,—	f 457.410.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 53.000.000,—	„ 50.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 54.292.000,—	„ 54.292.000,—
Aan zilverbons	„ 48.360.514,—	„ 47.211.006,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
12 Mrt. 1921.....	***	***		474.000
5 „ 1921.....	***	***		481.500
26 Febr. 1921.....	***	***		474.000
5 Febr. 1921.....	225.127	10.238	344.426	120.433
29 Jan. 1921.....	225.233	10.013	352.804	111.032
22 „ 1921.....	225.492	9.923	353.907	108.885
15 „ 1921.....	218.447	9.810	370.964	104.662
13 Mrt. 1920.....	169.076	4.071	318.519	98.808
8 Mrt. 1919.....	123.175	11.844	208.915	122.110
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹)	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
12 Mrt. 1921		228.000	***	***	142.250	***
5 „ 1921		241.500	***	***	140.250	***
26 Febr. 1921		232.000	***	***	141.500	***
5 Febr. 1921	34.629	24.642	122.657	44.682	142.636	51
29 Jan. 1921	34.210	25.894	125.567	44.123	142.671	51
22 „ 1921	32.414	24.720	133.912	47.129	143.049	50
15 „ 1921	32.324	25.088	148.623	56.738	133.315	48
13 Mrt. 1920	16.569	15.270	153.808	53.695	89.813	41
8 Mrt. 1919	8.368	21.190	86.804	10.352	69.124	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ² / ₅	44

¹) Sluitpost der activa. ²) Op de basis van ²/₅ metaaldekking.

DE SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbare schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹)
29 Jan. 1921 ..	1.233	2.215	1.133	2.176	197
22 „ 1921 ..	1.233	2.226	1.064	2.175	260
15 „ 1921 ..	1.234	2.339	1.041	2.186	248
8 „ 1921 ..	1.234	2.371	1.084	2.144	287
31 Dec. 1920 ..	1.240	2.462	1.012	2.118	344
24 „ 1920 ..	1.158	2.390	1.022	2.020	411
31 Jan. 1920 ..	1.047	1.597	1.111	1.620	262
1 Febr. 1919 ..	927	1.683	1.366	1.303	307
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 Mrt. 1921	128.325	128.106	***	***	***
9 „ 1921	128.324	128.475	337.883	28.500	305.294
2 „ 1921	128.327	129.300	337.268	28.500	305.112
23 Febr. 1921	128.328	127.698	336.006	28.500	303.516
17 Mrt. 1920	113.270	101.172	326.259	28.000	307.378
19 Mrt. 1919	83.415	72.208	324.195	28.500	304.612
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹)
16 Mrt. '21	23.524	102.077	18.910	107.259	18.669	14,80
9 „ '21	39.154	93.718	17.881	115.196	18.300	13,75
2 „ '21	44.394	98.925	18.236	124.469	17.477	12,24
23 Febr. '21	31.030	95.220	15.988	111.259	19.080	15,—
17 Mrt. '20	42.060	91.954	18.419	133.031	35.548	23,50
19 Mrt. '19	56.650	80.845	27.212	121.835	29.657	19,90
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ² / ₅

¹) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCH-BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dek-kings-perc. ¹)
7 Mrt. '21	1.100.048	1.091.613	22.732.952	67.907.828	35
28 Febr. '21	1.099.590	1.091.616	21.982.303	67.426.959	34
23 „ '21	1.099.109	1.091.670	21.815.132	65.519.877	33
15 „ '21	1.098.837	1.091.628	23.299.707	65.938.804	33
7 Mrt. '20	1.118.082	1.091.374	13.031.027	41.648.351	34
7 Mrt. '19	2.265.297	2.243.324	6.018.523	24.247.989	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Mrt. 1921	55.228.423	15.873.047	33.454.300	22.678.600
28 Febr. 1921	56.451.339	17.357.088	32.806.500	22.579.100
23 „ 1921	50.999.874	13.729.893	32.570.600	21.764.100
15 „ 1921	50.754.832	14.842.540	34.310.000	23.250.100
7 Mrt. 1920	40.254.480	13.352.693	25.866.500	12.994.200
7 Mrt. 1919	26.515.297	10.899.434	16.738.100	6.009.900
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. sald
15 Nov. '20	325.730	37.782.521	32.954.000	74.121.378	9.497.833
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
15 Nov. '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.235.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹) waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandse goudwissels en 56.463 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
17 Mrt '21	5.503.743	1.948.367	264.930	646.482	25.800.000
10 „ '21	5.503.549	1.948.367	266.242	658.312	26.100.000
3 „ '21	5.503.351	1.948.367	265.107	658.312	26.000.000
24 Feb. '21	5.503.010	1.948.367	264.115	653.496	25.800.000
18 Mrt '20	5.583.113	1.978.278	248.763	725.038	26.300.000
20 Mrt '19	5.540.016	1.978.308	314.197	747.716	21.350.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.863.943	300.679	2.209.240	38.245.394	3.087.596	64.268
	2.927.496	307.640	2.224.780	38.366.247	3.324.202	38.351
	3.145.450	318.895	2.177.951	38.145.947	3.351.237	81.534
	2.961.714	324.390	2.178.047	37.808.111	3.257.319	35.224
	1.670.418	579.376	1.584.361	38.160.008	3.384.788	110.412
	1.029.401	963.942	1.217.596	33.262.284	2.768.866	110.043
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. saldi	Beleening van buitl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
17 Mrt. '21	324.963	84.653	480.000	857.648	6.033.654	535.788
10 „ '21	326.105	84.653	480.000	877.190	6.058.305	503.557
3 „ '21	326.961	84.099	480.000	948.022	6.038.605	1.551.030
24 Feb. '21	325.665	84.120	480.000	993.374	5.968.667	1.639.642
18 Mrt. '20	356.566	84.955	480.000	618.162	4.900.500	1.567.744

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitl.		
25 Febr. '21	2.140.313	1.392.874	—	216.686	3.051.706
18 „ '21	2.132.652	1.408.923	—	220.338	3.037.444
11 „ '21	2.121.978	1.436.513	—	220.220	3.050.416
4 „ '21	2.111.947	1.426.705	3.300	214.180	3.075.750
27 Febr. '20	1.966.836	1.261.543	112.822	116.379	3.019.984
28 Febr. '19	2.122.998	1.307.923	5.829	65.725	2.472.307

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
25 Febr. '21	2.566.757	2.279.019	100.790	49,9	58,1
18 „ '21	2.531.282	2.286.779	100.740	50,3	58,5
11 „ '21	2.581.389	2.238.131	100.557	49,6	57,6
4 „ '21	2.600.891	2.243.011	100.228	49,3	56,9
27 Febr. '20	2.984.878	2.911.302	90.702	42,5	47,1
28 Febr. '19	2.156.739	2.450.204	81.452	51,3	63,1

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
18 Feb. '21	826	16.097.444	1.293.847	13.602.290	2.907.210
11 „ '21	832	16.118.019	1.308.755	13.619.536	2.917.771
4 „ '21	828	16.265.818	1.320.414	13.675.205	2.923.673
28 Jan. '21	829	16.297.325	1.310.861	13.707.353	2.918.849
20 Feb. '20	805	15.790.044	1.399.137	13.986.000	2.511.464
21 Feb. '19	771	13.811.680	1.225.311	12.124.573	1.628.370

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 21 Maart 1921.

De beurzen zijn gedurende de laatste dagen vrijwel alle in een stemming van afwachten gebleven, waartoe ook het vooruitzicht op de „stille week” veel heeft bijgedragen. De allereerste oorzaak is echter het feit, dat er zoo weinig teekening in de situatie komt. Vooral in Engeland heeft dit een teleurstellenden indruk gemaakt, hetgeen geheel en al den gunstigen indruk van het tot-stand-komen van het verdrag tusschen Rusland en Engeland heeft geëlimineerd. Nu is het de vraag, of onder meer normale omstandigheden de invloed wel veel grooter zou zijn geweest. Afgewacht moet namelijk worden, of het verdrag wel veel zoden aan den dijk zal zetten. Nu Engeland niet de onaanvaardbaarheid van het Russische goud (of van andere artikelen, die als tegenwaarde voor de leveranties naar Londen verscheept zullen worden) heeft kunnen garanderen, omdat hiertoe een rechterlijke uitspraak zal moeten worden uitgelokt, waarop de Regeering geenerlei invloed zal kunnen uitoefenen, zal voorloopig het handels-verkeer wel binnen zeer enge grenzen beperkt moeten blijven. Ook is tot nu toe de trouw aan eenmaal gesloten overeenkomsten van de zijde der Bolsjewiki niet zoo hecht gebleken, dat men stellig op een staken der communistische propaganda, vooral in Azië, zal kunnen rekenen. En indien dit niet geschiedt, staat de geheele handels-overeenkomst weder op losse schroeven. Waarschijnlijk zal men voorloopig trachten, onder secureering van alle risico, wellicht met behulp der Regeering of der assurantie-maatschappijen een begin van wederzijdsch verkeer aan te knopen, waarvan de ontplooiing dan van het verder verloop der dingen zal moeten afhangen.

Toch zouden de problematieke voordeelen, aan het sluiten der overeenkomst verbonden, waarschijnlijk wel een grotere uitwerking hebben gehad, indien niet de overige omstandigheden zoo onzeker waren. Vooral met betrekking tot de „sancties” weert de City zich tegen het toepassen van de heffing van 50 pCt. van Duitsche schuldvorderingen, te meer, waar deze kwestie in het Parlement, en dus politiek, wordt behandeld, zonder voorlichting van de vakmannen op dit gebied. Men is in de eerste plaats uiterst bevreesd, dat Londen zijn plaats als centrum van den gelden wisselhandel zal kunnen verliezen, als het niet meer vast staat, dat de accepten ook ten volle betaald zullen worden. Eenigen grond voor die vrees vindt men thans reeds in de weigering van de Deutsche Reichsbank en van andere banken om wissels op Londen en Parijs te verhandelen. Bovendien acht men iedere rem op het vrije handelsverkeer thans uit den boeze. Het is dan ook zeer begrijpelijk, dat de beurs te Londen een matte stemming aan den dag heeft gelegd, waarop slechts enkele waarden een uitzondering hebben gemaakt. Met name waren dit textiel-fondsen, met betrekking waartoe men op een verbetering hoopt, omdat bij het tot-stand-komen der 50 pCt.-heffing de Deutsche „dumping”-artikelen van de markt geweerd zouden kunnen worden. Aan den anderen kant waren rubber-aandeelen zeer ongeanimeerd, wijl er in het geheel geen kans meer zou bestaan, dat de geweldige rubbervoorraden naar Duitschland verkocht zouden kunnen worden.

Te Parijs bevindt men zich nog steeds in een sfeer van opgewektheid. Wel gevoelt men er de noodzakelijkheid om vóór alles contanten te verkrijgen en ziet men ook thans nog niet de mogelijkheid hieraan te voldoen, doch voorloopig wegen de diplomatieke en militaire successen nog te zwaar, om de donkere gevoelens te veel op den voorgrond te doen treden. Toch zijn ook hier de variaties van zeer geringe beteekenis.

Te Berlijn heeft men de voltrekking van de bezetting van een deel van Duitschland, benevens het vooruitzicht op de toepassing der tweede sanctie uitermate kalm opgenomen. Men is in leidende kringen in Duitschland er van overtuigd, dat de straf-maatregelen een tweesnijdend zwaard vormen, dat den tegenstander ten minste op gelijke wijze zal wonden en men wacht dan ook gelaten den loop der gebeurtenissen af. Hierboven werd reeds gereleveerd, dat de voornaamste bank-instellingen den handel in wissels op Londen en Parijs hebben gestaakt; dit moet echter voorloopig als een voorzichtigheidsmaatregel worden opgevat, omdat nog in geen enkel land de toepassing der 50 pCt. heffing een feit is geworden. Hetgeen de Berlijnsche beurs nog krachtiger heeft doen zijn, was de innerlijke consolidatie op handels- en staatkundig gebied, ondanks allen druk van buiten. Van die consolidatie op handelsgebied is de overneming van de Alpine Montan Gesellschaft door de Stinnes-groep een sprekend voorbeeld. In het vorig overzicht der effectenbeurzen te dezer plaatse werd van deze transactie reeds voorloopig melding gemaakt; thans blijkt, dat de controle over het bekende Oos-

tenrijkske bedrijf is verkregen door de Stinnes-groep, gezamenlijk met Italiaansche belanghebbenden van de groep Fiat-Credito-Italiano, al of niet in samenwerking met de Disconto-Gesellschaft. De staatkundige aaneensluiting valt af te leiden uit de zeer hoopvolle stemmingen ten aanzien van de verkiezing in Opper-Silezië. Op het oogenblik, dat dit overzicht wordt samengesteld, is een definitieve uitspraak nog niet bekend, hoewel er reeds berichten zijn gelanceerd, dat in sommige districten tot 90 pCt. der bevolking voor Duitschland heeft gestemd, doch algemeen neemt men aan, dat het eind-resultaat ten gunste van onze naaste Oosterburen zal uitvallen. Onder deze omstandigheden is het zeer begrijpelijk, dat de beurs verre van nerveus is geweest en dat zij zelfs vaster van houding is geworden, nadat de eerste berichten omtrent de toepassing der strafmaatregelen bekend waren gemaakt.

Ook in de voormalige Dubbel-Monarchie is men doende, zich zooveel mogelijk te herstellen van de schade, door den oorlog aangebracht. Hoewel het niet in rechtstreeksch verband staat met de effectenbeurzen, kan het toch wel interessant worden geacht, dat de beurs kolommen op een voorval te wijzen, dat geheel in de richting van een herstel gaat en waarbij ook ons land kan worden betrokken. Het betreft hier een kleine plaats in Hongarije, de stad Turkeve, die zich tot de Zwitsersche Bondsregering heeft gewend om die te interesseeren voor den aanleg van elektrische werken. Hierdoor zou dan het geheele landbouwbedrijf in den vervolge electrisch gedreven kunnen worden; daarenboven ligt het in het plan nieuwe fabrieken (spiritus, suiker, textiel, e.a.) op te richten en het spoorwegverkeer uit te breiden. Naar verluidt, staat de Zwitsersche Bondsregering niet afwijzend tegenover het plan (dat eenige honderde millioenen Francs zou kosten); inmiddels echter heeft het Hollandsche Consulaat te Budapest zich ook voor het project geïnteresseerd en heeft het een copie aangevraagd van het aan Zwitserland aangeboden memorandum.

Te onzent is het beursverloop buitengewoon oninteressant geweest. Op geen enkelen dag hebben er omzettingen van ook slechts eenige beteekenis plaats gevonden. Alleen voor Staatsfondsen bestond eenig animo, vooral voor de inheemsche soorten, die dan ook alle sterk konden monteeren. Vermoedelijk moet deze beweging in verband worden gebracht met de voortgezette vraag naar prima beleggingssoorten, waarbij men de nieuwere 7 pCt. obligaties niet in aanmerking wil doen komen. Van de buitenlandsche soorten is de belangstelling voor Russische waarden zoo goed als verdwenen, vooral nu gebleken is, dat de Bolsjewiki het bewind nog stevig in handen hebben.

	15 Mrt.	18 Mrt.	21 Mrt.	Rijzing of daling.
5 %o Ned. W. Sch. 1918	86 ¹ / ₂	87	88	+ 1 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ %o " " " 1916	86 ³ / ₄	87 ³ / ₄	87 ⁷ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
4 %o " " " 1916	79	79 ¹ / ₂	79 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ¹⁵ / ₁₆
3 ¹ / ₂ %o " " "	67 ¹ / ₂	68 ¹ / ₄	68 ⁷ / ₈	+ 1 ³ / ₈
3 %o " " "	58 ¹ / ₂	58 ³ / ₈	59 ¹ / ₂	+ 1
2 ¹ / ₂ %o Cert. N. W. S.	50 ⁷ / ₁₀	50 ¹ / ₄	50 ⁷ / ₈	+ 7 ¹ / ₁₀
5 %o Oost-Indië 1915	89	89 ⁷ / ₈	89 ⁷ / ₈	+ 7 ⁷ / ₈
5 %o " " 1919	95 ⁷ / ₁₀	94 ¹ / ₂	95	- 7 ¹ / ₁₀
4 %o Oostenr. Kronenrente	3 ¹⁵ / ₁₆	3 ¹⁵ / ₁₆	4	+ 8 ¹ / ₁₆
5 %o Rusland 1906	9 ¹ / ₄	9 ³ / ₁₀	8 ¹ / ₄	- 1 ¹ / ₂
4 %o Rusl. bij Hope & Co.	9 ¹ / ₈	8 ⁵ / ₈	8 ⁵ / ₈	- 1
4 ¹ / ₂ %o China Goud 1898 ..	59 ¹ / ₂	59 ¹ / ₂	59 ¹ / ₂	
4 %o Japan 1899	53	54 ³ / ₈	54 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
4 %o Argentinië Buitenl..	53 ³ / ₄	53 ³ / ₄	53 ³ / ₄	
5 %o Brazilië 1895	45 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂	
7 %o Staatsspoor	102 ¹ / ₂	103 ¹ / ₄	103 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₄
7 %o Amsterdam	100 ¹ / ₈	100 ¹ / ₈	100 ¹ / ₈	

Zooals reeds gezegd, was de *aandeelenmarkt* uitermate lusteloos en de koersen bewogen zich meestal in neergaande richting. Met name was dit het geval voor de aandeelen in handels-ondernemingen, die reeds lang een ongunstigen tendens aantoonen, doch welke stemming thans iets sterker geaccentueerd wordt. Een uitzondering vormen ook thans weder aandeelen Compania Mercantil Argentina, die wel lager werden verhandeld, doch niet in gelijke mate van den druk te lijden hebben gehad.

De *Suikermarkt* was zeer stil en op sommige dagen bijzonder lusteloos. Tegen het slot der berichtperiode veranderde dit eenigszins, zoodat de vooraanstaande fondsen of een slechts klein verlies of zelfs een geringe verbetering hebben aan te toonen. Van de Cultuurbanken waren voornamelijk aandeelen Koloniale Bank gevraagd, waartegenover aandeelen Nederlandsch Indische Handelsbank eerder aangeboden waren, in verband met de ongunstige berichten omtrent het bedrijf der oliefabrieken Insulinde.

Ook aandeelen in *Industriele ondernemingen* bleven

aangeboden. In tegenstelling met de verwachting konden ook aandeelen Philips-Gloeilampenfabrieken niet monteeren na de détacheering van het dividend ad. 20 pCt.; de koers, dit dividend in aanmerking genomen, sluit nog 5¹/₂ pCt. onder het niveau van de vorige week.

	15 Mrt.	18 Mrt.	21 Mrt.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	177 ¹ / ₂	177	176	- 1 ¹ / ₂
Koloniale Bank	195 ¹ / ₂	203 ¹ / ₄	205 ¹ / ₄	+ 9 ³ / ₄
Ned.Handel-Mij.cert.v.aand.	185	184 ¹ / ₂	185 ¹ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Rotterd. Bankvereeniging..	126	124 ¹ / ₂	124	- 2
Amst. Superfosfaatfabriek..	117 ¹ / ₄	110 ¹ / ₄	110 ¹ / ₄	- 7
Van Berkel's Patent	92	87	91 ¹ / ₄	- 3 ¹ / ₄
Insulinde Oliefabriek	68	69 ¹ / ₄	68 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pra.aand.	85 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂	85 ¹ / ₈	- 3 ¹ / ₈
Hollandia Melkproducten ..	216 ³ / ₄	211 ³ / ₈	210 ⁷ / ₈	- 5 ⁷ / ₈
Philips' Gloeilampenfabriek	305	321	279 ¹ / ₂	- 25 ¹ / ₂ ¹⁾
R. S. Stokvis & Zonen	625	625	625	
Vereenigde Blikfabrieken..	105	105	104	- 1
Compania MercantilArgent.	157 ³ / ₄	152 ¹ / ₈	155	- 2 ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	216 ¹ / ₂	221 ¹ / ₄	219 ¹ / ₄	+ 2 ³ / ₄
Handelsver. Amsterdam ..	534	528 ¹ / ₂	530 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	54 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	45	- 9 ¹ / ₂
Linde Teves & Stokvis	126	125	122	- 4
VanNierop&Co'sHandel-Mij.	71	64	67	- 4
Tels & Co's Handel-Mij	70	65	65 ¹ / ₂	- 4 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	206 ¹ / ₂	205	212 ¹ / ₂	+ 6
Kon. Petroleum-Mij.	543	547 ¹ / ₂	545 ³ / ₄	+ 2 ³ / ₄
Orion Petroleum Mij.				
Afgest. Aand.	53 ¹ / ₂	54	54	+ 1 ¹ / ₂
Steauna Romana Petroleum Mij. ..				
Afgest. Aand.	112	58 ²⁾	57	- 55
Amsterdam-Rubber-Mij.	109 ³ / ₄	113 ¹ / ₄	112 ¹ / ₂	+ 2 ³ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	62 ¹ / ₄	61 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	185	190	183	- 2
Deli-Batavia	440	446	455	+ 15
Deli-Maatschappij	479	472 ¹ / ₂	483	+ 4
Medan-Tabak-Maatschappij.	346	347 ¹ / ₂	347 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	624 ¹ / ₂	606	609	- 15 ¹ / ₂

1) ex-dividend 20 %. 2) ex. claim.

Petroleumwaarden bewogen zich meestal volgens de aanwijzingen van het buitenland voor aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij. In verband hiermede waren de variaties klein en bleven de omzettingen eveneens gering. Voor de Roemeensche soorten ontwikkelde zich eenige belangstelling, zoodat met name aandeelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Mij. ietwat konden stijgen.

Rubber en Tabak bleef verlaten; eerstgenoemde zeer flauw, de laatste daarentegen met een goeden onderton. De *Scheepvaartmarkt* is met enkele uitzonderingen op een nieuw laagterecord aangekomen; tegenover het toch niet dringende aanbod kan geen voldoende vraag worden gesteld.

	15 Mrt.	18 Mrt.	21 Mrt.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	260	252	252	- 8
" " " "gem.eig.	243	232	235 ¹ / ₄	- 7 ³ / ₄
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. .	138	130	130	- 8
Hollandsche Stoomboot-Mij.	108 ¹ / ₂	101	101	- 7 ¹ / ₂
Java-China-Japan-Lijn	156	153 ¹ / ₂	151	- 5
Kon. Hollandsche Lloyd ..	86 ¹ / ₄	86	85 ³ / ₄	- 1 ¹ / ₂
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	130 ¹ / ₄	129	130 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₄
Koninkl.-Paketaart Mij.	130	137	135 ¹ / ₈	+ 5 ¹ / ₈
Maatschappij Zeevaart	140	140	115	- 25
Nederl. Scheepvaart-Unie..	152 ¹ / ₂	153 ³ / ₄	153 ¹ / ₂	+ 1
Nievelt Goudriaan	216	210	212	- 4
Rotterdamsche Lloyd	154	152 ¹ / ₂	155	+ 1
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	127	127	122	- 5
" " „Nederland” ..	185	181 ³ / ₄	184	- 1
" " „Noordzee” ..	49 ¹ / ₄	42	39	- 10 ¹ / ₄
" " „Oostzee”	135	120	120	- 15

De *Amerikaansche markt* kon iets monteeren in aansluiting aan de koersen van Wallstreet; voornamelijk industriele fondsen hebben hiervan geprofiteerd.

	15 Mrt.	18 Mrt.	21 Mrt.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	140 ³ / ₈	143 ¹ / ₈	143 ¹ / ₈	+ 2 ³ / ₈
Anaconda Copper	80 ¹ / ₁₆	85	86	+ 5 ¹⁵ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	91 ¹ / ₄	94	94 ³ / ₄	+ 3 ¹ / ₂
Atchison Topeka	91 ¹ / ₄	92	91 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₄
Southern Pacific	87	89 ¹ / ₂	89 ³ / ₄	+ 2 ³ / ₄
Union Pacific	134 ¹ / ₂	138 ¹ / ₂	138 ¹ / ₂	+ 4
Int. Merc. Marine orig. Com.	15 ⁷ / ₈	15 ¹ / ₈	15 ¹ / ₁₀	- 1 ¹ / ₁₀
" " " " prefs.	60	59 ¹ / ₁₀	54 ¹ / ₄	- 3 ¹ / ₄

De *geldmarkt* bleef stroef; prolongatie 4¹/₂ pCt.

**GOEDERENHANDEL.
GRANEN.**

21 MAART 1921.

De berichten omtrent de te velde staande oogsten blijven gunstig. Slechts zou regen in West-Europa na het langdurige mooie droge weder zeer welkom zijn. Het eenige land, vanwaar de berichten minder optimistisch zijn dan eenigen tijd geleden, is Roemenië. De uitzaai van tarwe blijkt daar minder omvangrijk te zijn dan onlangs werd gerapporteerd en van een bereiken van de met tarwe bezaaide oppervlakte van vóór den oorlog zal daar ook dit jaar geen sprake zijn. In Argentinië gaf nieuwe regenval verderen grond voor de veronderstelling, dat de verschepingen van nieuwe maïs later dan gewoonlijk in vollen omvang zullen beginnen. Vrees voor het resultaat van den oogst bestaat er echter nog niet.

De verschepingen van tarwe naar Europa uit de verschillende invoerlanden waren ook in de afgelopen week weder zeer voldoende. Nog steeds wordt daarin door Argentinië voor niet meer dan een vierde gedeelte bijgedragen, terwijl meer dan de helft der verschepingen van Noord-Amerika kwamen. Argentinië houdt zijne ongetwijfeld groote voorraden nog steeds terug, doch zal zeker spoedig tot grootere verschepingen overgaan. Eindelijk is door den President der Argentijnsche republiek verklaard, dat geen extra uitvoerrecht op tarwe zal worden gelegd. Wel is besloten tot het uitvaardigen van minimum-prijzen, die wekelijks in verband met den prijs van tarwe op de wereldmarkt zullen worden vastgesteld. Het zal door de praktijk moeten blijken, welken invloed deze minimum-prijzen op den handel zullen hebben en of zij een belemmering voor geregelden export zullen vormen. Nog steeds wordt berekend, dat in dit seizoen ruim voldoende tarwe voor de Europeesche behoefte beschikbaar zal zijn. Daar echter Rusland en waarschijnlijk Roemenië ook in het volgende seizoen nog niet als uitvoerland van tarwe zullen optreden, zijn verrassingen niet uitgesloten en zullen de markten waarschijnlijk zeer gevoelig blijven voor oogstberichten, voorloopig vooral uit Noord-Amerika. Tot nog toe zijn die echter gunstig. Verscheidene landen hebben in de afgelopen week veel tarwe gekocht. De Engelsche regering kocht 41000 tons Plata Tarwe, stoomend en op Maart/April aflading en betaalde daarvoor van f 20.— tot f 20.35 per 100 Kgr. en bovendien ongeveer 130000 ton Noord-Amerikaansche Hardwinter en Redwinter op Maart en Maart/April voor f 20.75 tot f 20.40. Portugal nam 5 stoomende ladingen Plata Tarwe uit de markt, België deed eenige inkoop, eene lading Plata Tarwe werd naar Danzig verkocht voor Polen, Algiers en Tunis kochten weder en Duitschland kocht voor omstreeks f 19.75 nu en dan parcels Plata Tarwe op Maart/April en voor f 20.— Noord-Amerikaansche soorten. Duitschland treedt nog steeds slechts weinig als koper op den voorgrond. Er wordt slechts gekocht van firma's, die niet behooren tot

de naties, die deelnemen aan de sancties en ondervindt niet den minsten last van de omstandigheid, dat het aantal dier firma's niet groot is. Hun aanbod is zeer voldoende voor de geringe kooplust. Eenige in Duitsche havens aangekomen partijen Plata Tarwe werden weder door Zweden uit de markt genomen, dat voor de verhooging van het invoerrecht op 1 April voorraad opdoet. Ook in Nederland werd weder door Zweden Argentijnsche tarwe gekocht, waarbij eene flinke premie werd betaald voor tijdig beschikbare partijen. Het ligt voor de hand, dat de ruime Europeesche inkoop vasten markten in Noord-Amerika en Argentinië ten gevolge hadden. In de Vereenigde Staten ging de verhooging echter spoedig weder verloren en per saldo sloot Chicago op 19 Maart voor den Maart-termijn 2¼ dollarcenten, voor den Meitermijn 4¼ dollarcenten per 60 lbs. beneden de prijzen van eene week te voren. Argentinië bleef vast en de prijs vertoonde daar op 18 Maart (de 19de was een feestdag) 20 à 30 centavos per 100 Kgr. boven 12 Maart. Vooral in Noord-Amerika komt men meer en meer onder den indruk van de overtuiging, dat er in de uitvoerlanden meer dan genoeg tarwe beschikbaar is. De bovengenoemde tarwe-inkoop van de Engelsche regering schijnen tot de laatste te zullen behooren, welke die regering afsluit. Er wordt namelijk met de molens en den handel onderhandeld over het herstel van den vrijen handel en het vrije maalbedrijf. De regering stelt voor, in April de molens nog geheel van tarwe te voorzien, in Mei voor 80 pCt., in Juni voor 60 pCt., in Juli voor 40 pCt. en in Augustus voor 20 pCt. Het resteerende zou dan door den handel moeten worden aangevoerd, die na Augustus weder voor de dekking der geheele tarwebehoefte zou hebben te zorgen. Heden zal de handel over dit voorstel beslissen. De roggeverschepingen van Noord-Amerika zijn nog ruim, doch nieuwe zaken komen slechts zeer weinig tot stand.

In voedergranen waren in de afgelopen week naar het Europeesche vasteland de zaken zeer beperkt. In Duitschland lijdt de maïshandel nog sterk onder de distributie door de regering van goedkope maïs aan de landbouwers, die voldoende tarwe en rogge inleveren en er wordt daardoor bijna niets gekocht. Ook België en Nederland toonen zeer weinig kooplust, terwijl naar Scandinavië nu en dan enkele zaken met Noord-Amerika tot stand komen. Slechts in Engeland waren op enkele dagen der week de zaken in maïs levendig. Soms trok Roemeensche maïs de meeste belangstelling, waarvan weder verschillende ladingen werden gekocht, soms Argentijnsche. In verband met de regenberichten uit Argentinië werden vooral in het begin der week nu en dan groote omzettingen in maïs van den nieuwen oogst bereikt, doch later liepen de prijzen terug en verminderde de kooplust in overeenstemming met flauwere markten in Argentinië en vooral in de Vereenigde Staten, waar maïs van 12 tot 19 Maart ongeveer 2 dollarcenten per 56 lbs. in prijs verloor. In Noord-Amerikaansche maïs kwamen ook in Engeland

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Maart	Maïs Met	Haver Met	Tarwe Mrt.	Maïs Mrt.	Lijnzaad Mrt.
19 Mrt '21	155 ³ / ₄	66 ³ / ₈	42 ³ / ₄	17,10 ³⁾	8,45 ³⁾	15,20 ³⁾
12 „ '21	164 ¹ / ₄	69.—	44 ¹ / ₄	17,80	10,80	15,30
19 Mrt '20	226	152 ³ / ₄	85 ¹ / ₄	18,—	8,65	30,10
19 Mrt '19	226	143 ¹ / ₂	64 ³ / ₈	10,85	5,25	19,70
19 Mrt '18	220	125 ³ / ₈	86 ³ / ₈	12,80	6,55	22,25 ⁴⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ³ / ₈ ¹⁾	36 ¹ / ₂ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Mei. ⁴⁾ per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten:	21 Maart 1921	14 Maart 1921	21 Maart 1920
Tarwe*	20.50	20,50	—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	20.50	20,75	—
Maïs (La Plata)	280,—	275,—	390,—
Gerst (48 lb. feeding) .. ²⁾	268,—	270,—	425,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ²⁾	13,50	14.—	22,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ³⁾	190,—	192,50	235,—
Lijnzaad (La Plata)	400,—	395,—	860,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. ^{*} Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14—19 Maart 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	14—19 Maart 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	1921	1920
Tarwe	11.621	166.943	74.183	5.635	6.613	20.717	173.556	94.900
Rogge	926	26.683	—	—	—	135	26.683	135
Boekweit	96	1.090	2.500	500	500	—	1.590	2.500
Maïs	28.237	193.706	82.087	3.153	19.242	18.465	212.948	100.552
Gerst	2.502	63.699	2.814	87	1.737	120	65.436	2.934
Haver	—	1.325	11.012	11	430	—	1.755	11.012
Lijnzaad	1.399	26.847	5.815	2.884	25.459	2.293	52.306	8.108
Lijnkoek	5.219	37.853	20.523	1.703	8.875	1.406	46.728	21.929
Tarwemeel	1.026	3.938	5.779	780	1.070	—	5.008	5.779
Andere meelsoorten	5.174	9.228	3.198	—	649	100	9.877	3.298

weinig zaken tot stand. Het mooie weder lokt niet uit tot koopen. In gerst en haver blijft over het algemeen de kooplust gering. Van het laatste artikel hoopen zich in Noord-Amerika groote voorraden op, waarvoor geen voldoende exportvraag bestaat.

Voor lijnzaad wordt vooral in Engeland nog steeds eene flinke premie voor spoedige partijen betaald, doch over het algemeen waren de markten niet vast. Argentinië is iets lager. Duitsland toont de laatste dagen meer belangstelling voor lijnzaad en op Hamburg werden verschillende zaken gedaan in stoomende partijen en Maart-aflading ten gevolge van den op eenige niet zeer bezwarende voorwaarden weder geopenden uitvoer uit dat land van voederkoeken.

Nederland. Tarwe-inkopen door Nederlandsche molenaars vonden deze week slechts weinig plaats. Zelfs traden eenigen hunner als verkoopters op en eenige partijen werden naar Zweden verkocht boven den prijs voor later aankomende partijen. Het aanbod van stoomende Argentijnsche tarwe naar Nederlandsche havens is nog ruim, doch nu verschillende andere Europeesche landen in de afgelopen week veel stoomende tarwe hebben opgenomen, en zich ook voor tarwe op aflading meer attentie begint te vertoonen, zal misschien het aanbod, dat langen tijd wegens het staken der Duitsche inkoopers zeer dringend is geweest, wat verminderen.

Zaken in maïs waren van zeer geringen omvang en de premie voor spoedige Noord-Amerikaansche Mixed Maïs is door den grooten aanvoer en den flinken omvang der nog te verwachten partijen geheel verdwenen. Ook tot de sterk verlaagde prijzen blijft de vraag gering, doch daar de consumptie zeer bevredigend blijft, bestaat er aanleiding tot de verwachting, dat ook de vraag zal verbeteren. In de termijnmarkt van heden was reeds eenige verbetering te bespeuren. Eenige partijen Platamaïs vonden zonder moeite koopers, doch in Donaumais was de omzet klein. In Plata Maïs van den nieuwen oogst werden nog zoo goed als geen zaken gedaan. Gerst en haver werden nog steeds weinig gevraagd.

Voor dalenden prijs werd in het begin der week vrij geregeld lijnzaad gekocht, en de premie voor spoedige positie is geringer dan in de vorige weken.

SUIKER.

In de afgelopen week hield de vaste stemming op de Europeesche en Amerikaansche suikermarkten aan.

Raffinadeurs in Engeland hebben hunne prijzen weer met 6 d. verhoogd. Begin der volgende maand zal in Londen de termijnmarkt voor suiker heropend worden.

Uit New York worden transacties gemeld van belangrijke hoeveelheden Cuba en Porto Rico suiker. De noteringen luiden: Spot centr. 6,27 c.; termijn: 5,19 c. voor Mei, 5,49 Juli, 5,58 September.

De Cubaansche Commissie heeft thans den prijs op 5,40 c. f.o.b. Cuba vastgesteld. Volgens de laatste berichten van Cuba is het weer niet gunstig voor het oogsten en bestaat weinig kans, dat van den tegenwoordigen achterstand veel zal worden ingehaald. De laatste statistiek luidt:

	1921	1920	1919
Weekontvangst tot 12 Mrt.	147.000	156.953	80.794
Tot. ontv. sed. 1 Dec.-12 Mrt.	1.180.000	1.538.184	1.302.659
Werkende fabrieken	189	188	192
Weekexport tot 12 Maart.	98.000	115.778	83.453
Tot. exp. sed. 1 Jan.-12 Mrt.	516.000	1.045.894	715.747
Totale voorraad 12 Maart.	689.500	461.999	584.670

Op Java is de toestand onveranderd. De markt was kalm doch prijshoudend met kleine afdoeningen tot de laatste prijzen. De afschepingen in Februari bedroegen 40.000 tons tegen 69.000 tons in 1919.

In Nederland bleef de vraag voor export bestaan, hetgeen aanleiding gaf tot eene betrekkelijk vaste stemming.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juni/Aug.	Amer. Granulated c.t.f. Maart/April	
16 Mrt. '21	f —	Sh. 72/6	Sh. 34/6	Sh. 39/6	\$ cts. 5,99
9 " '21	" —	72/-	34/6	39/-	6,02
16 Mrt. '20	" —	72/-	66/-	90/-	11,54
16 Mrt. '19	" —	64/9	24/-	—	7,28
11 Juli '14	" 11 1/2	—	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 16 Maart 1921.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn iets vaster dan een week geleden en hoewel Maandag de markt wat flauwer was, heeft deze zich sedert hersteld. Door deze kleine verbetering in prijzen is de markt iets opgewekter geworden. Er zijn echter nog geen orders van beteekenis aan de markt en de omzet blijft gering. Egyptische katoen is wat hooger, in de hoop op financieelen steun van de Regeering, doch ook daarin is slechts weinig gedaan.

De vraag naar garens blijft nog gering, hoewel van Holland en de Scandinavische markten wel eenige aanvragen binnenkomen. Wij hooren wel, dat enkele gebruikers speciaal in getwijnde garens orders hebben geplaatst om hun gemiddelden prijs daardoor wat te verbeteren, doch ook op deze nieuwe orders wordt slechts weinig afgenomen, zoodat de spinners daarvan nog niet profiteren. De vraag van het Continent wordt zeer beïnvloed door den politieken toestand en er gaat in Amerikaansche garens niets om, terwijl de positie van de Egyptische garens spinners, speciaal in de fijnere nummers, feitelijk nog slechter is.

De stemming op de dockmarkt is deze week iets optimistischer. Calcutta heeft enkele aanvragen gezonden voor dhooties en stapels, hoewel deze tot nu toe nog niet tot zaken hebben geleid. Het zal nog wel eenigen tijd duren, voordat de stemming verbeterd is, maar men hoopt, dat, indien zoowel zilver als ruwe katoen wat vaster worden, het vertrouwen in de markt zich ook langzamerhand weer zal herstellen.

9 Mrt. 16 Mrt. Oost. koersen. 9 Mrt. 16 Mrt.
 Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië 1/3 1/3 1/3 1/3
 F.G.F. Sakellaridis 14,00 15,00 T.T. op Hongkong 2/4 1/2 2/4 1/2
 G.F. No. 1 Oomra 4,10 4,10 T.T. op Shanghai 3/1 3/0

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	21 Mrt. '21	14 Mrt. '21	7 Mrt. '21	22 Mrt. '20	21 Mrt. '19
New York voor Middling ..	11,65 c	11,30 c	11,55 c	42,— c	28,40 c
New Orleans voor Middling	11,— c	10,75 c	11,— c	41,— c	27,— c
Liverpool voor Fy Middling	8,05 d	7,61 d	7,57 d	29,69 d	16,19 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '20 tot 18 Maart '21	Overeenkomstige perioden	
		1919-1920	1918-1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	3691	3518	2675
" Atlant. Havens	1074	2453	1554
Uitvoer naar Gr. Britannië	1213	2460	1613
" " 't Vasteland.	2370	2361	1587
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen 18 Maart '21 19 Maart '20 21 Maart '19

Amerik. havens.....	1020	1325	1301
Binnenland.....	1644	1166	1460
New York	128	50	83
New Orleans	411	377	434
Liverpool	1119	1038	498

THEE.

(Opgave van den makelaar J. van Eck.)

Bericht van den afloop Theeveiling.

Aanbod in veiling bestond uit:

17036 en 20/4 kn. Java thee
 916 " Sumatra thee
 1833 " thee ex. voorgaande veilingen

Totaal .. 19785 en 20/4 kn. thee.

Aanbod 1 Januari j.l. tot heden: idem 1920 idem 1919
 4 veilingen 3 veilingen 1 veiling
 74473 kn. Java thee 56042 kn. 12683 kn.
 2044 " Sumatra thee 5603 " —

Totaal .. 76517 kn. thee. 61645 kn. 12683 kn.

Evenals vorige veiling was het aanbod van ordinaire en/of stelige theeën zeer groot. Voor deze kwaliteiten was geen vraag en werd op slechts enkele nummers een bod

uitgebracht. De prijzen voor midden kwaliteit bladtheeën waren vrijwel gelijk aan vorige veiling, eenige iets hooger. Prima blad, waarvan zeer gering aanbod doch flinke vraag, iets hooger dan in vorige veiling. Gebroken thee met zeer geringe vraag, uitgezonderd enkele partijtjes zeer mooi gruis, lager, op ordinaire stof en zeer stellige gebroken theeën werd bijna geen bod gedaan.

De verwachting is volgende veilingen in toenemende mate belangrijk betere theeën zullen worden aangeboden.

Opgehouden werden 5650 en 20/4 kn. thee.

Van de 1833 kn. ex vorige veiling werden afgedaan de nummers 693/94, 4942, 2122 en 6570, totaal 210 kn.

De volgende veiling zal plaats hebben op Donderdag 7 April e.k., aanbod circa 18000 kn. thee.

Amsterdam, 17 Maart 1921.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rto		Santos		Wisselkoers
	Voorraad ¹	Pris No. 7	Voorraad	Pris No. 4	
19 Mrt. 1921	482.000	6.670	2.926.000	9.000	9 ⁹ / ₁₆
12 „ 1921	478.000	6.520	3.064.000	8.000	9 ⁹ / ₁₆
5 „ 1921	472.000	7.120	3.168.000	8.400	9 ¹⁵ / ₁₆
19 Mrt. 1920	416.000	11.376	3.437.000	1)	17 ¹⁷ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rto		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
19 Mrt. 1921	65.000	2.182.000	134.000	8.286.000
19 Mrt. 1920	19.000	1.878.000	53.000	3.614.000

1) Niet genoteerd.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden. Omtrent den algemeenen toestand kunnen wij slechts herhalen, wat wij de vorige week mededeelden en de politieke toestanden zijn sindsdien nog niet veranderd. In 't algemeen is in Europa geen kooplust. Noord-Amerika kocht in La Plata ca. 10.000 huiden en de La Plata-markt voor goede huiden blijft van dit seizoen vast. In Rotterdam zijn 1750 Anglo South American tot 8¼ d. c.i.f. Hamburg inladingsgewicht afgedaan.

Inlandsche huiden blijven in prijs teruggaan en aangezien handelaren zelfs voor verlaagde prijzen niet geregeld opnemen, komen wederom meer huiden bij de clubs. De Rotterdamsche Huidenclub brengt 22 Maart in veiling ca. 6000 huiden en 5000 vellen. De afloop dezer veiling wordt met belangstelling tegemoet gezien.

Kalfsvellen. De tegenwoordige prijzen der nuchtere zijn nog te hoog om tot zaken te komen. Vette vellen en pinken geheel verwaarloosd.

Looistoffen. Voor Quebracho zijn thans de offerten gebaseerd op £25.— c.i.f.

19 Maart 1921.

RUBBER.

Gedurende de afgelopen week onderging de markt weinig verandering en vonden er weinig zaken plaats. De prijzen liepen iets terug en luidden op het eind der week:

		einde vorige week:
Prima Crêpe loco	62 c.	63½ c.
„ „ April/Juni	63 „	64 „
„ „ Juli/Sept.	67½ „	68½ „
Smoked Sheets loco	54½ „	54½ „
„ „ April/Juni	57½ „	57½ „
„ „ Juli/Sept.	63½ „	65½ „

22 Maart 1921.

COPRA.

De markt was deze week weder wat flauw gestemd en er ging niet veel om.

De noteeringen zijn heden:

Ned.-Ind. f.m.s. loco	f 34,—
„ „ „ Januari/Maart	„ 33,—
„ „ „ Maart/Mei	„ 32,—
„ „ „ April/Juni	„ 31,75
„ „ „ Mixed Februari/April	„ 30,—

22 Maart 1921.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
21 Mrt 1921..	nom.	67.17/6	156.5/-	19.-/-	25.-/-
14 „ 1921..	nom.	66.5/-	159.15/-	19.-/-	26.7/6
22 Mrt 1920..	nom.	108.5/-	354.15/-	45.-/-	53.-/-
24 Mrt 1919..	nom.	77.10/-	238.10/-	28.-/-	38.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
14/19 Maart 1921	—	—	—	6/-	35/-	35/-
7/12 „ 1921	—	—	—	—	35/6	35/6
15/20 Maart 1920	—	—	—	*) 8/6	185/-	*) 112/6
17/22 Maart 1919	—	—	1) f 22.-	15/-	f 125.-	115/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotterdam	Gothenburg
14/19 Maart '21	8/-	18/-	17/-	22/-	7/-	—
7/12 „ '21	8/-	18/3	17/6	22/-	6/-	—
15/20 Maart '20	45/-	62/6	—	38/9	—	—
17/22 Maart '19	27/-	47/8	47/6	50/-	f 10.-	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7.—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
14/19 Maart 1921....	22/6	45/-	—	40/-
7/12 „ 1921....	25/-	—	—	37/6
15/20 Maart 1920....	115/-	—	—	—
17/22 Maart 1919....	—	—	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 14 tot 21 Maart 1921.

In de afgelopen week is het water in den Rijn nog voortdurend gevallen, zoodat aan het einde dezer berichtsweek Cauber Pegel reeds den zeer lagen stand van 66 c.M. noteerde. Het spreekt vanzelf, dat het verkeer op den Rijn door dezen abnormaal langdurig lagen waterstand ten eerste wordt belemmerd. Of hierin spoedig eenige verandering ten goede zal komen valt zeer te betwijfelen.

Nog afgezien van de verkeersmoeilijkheden zelf, werken ook de vrachten en sleeploonen er allerminst toe mede, de exploitatie van een rijnvloot heden aantrekkelijk te maken en het lijkt wel haast, of deze met den waterstand gelijken tred houden in dalende richting.

Het sleeploon Rotterdam—Ruhrhavens werd in de afgelopen week op 50 cts.-tarief genoteerd, terwijl voor erts van Rotterdam naar de Ruhr f 1.— per last met ¼ los-tijd werd betaald. Schepen in daghuur werden zoo goed als niet aangenomen.

In Antwerpen werd van wege het lage water ongeveer niets bevracht; de binnenkomende goederen werden in afwachting van gunstiger omstandigheden opgeslagen.

Het sleeploon van Ruhrort naar Mannheim bleef in de afgelopen week op ongeveer Mk. 36.— per ton staan en schepen in daghuur voor reizen van Ruhrort naar den Bovenrijn werden tegen 60 pf. per ton bevracht.

De vracht voor exportkolen Ruhrort—Rotterdam kon aan het einde der week een weinig verbeteren en liep toen n.l. van 40 cents tot 45 cents per ton met vrij sleepen op.

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

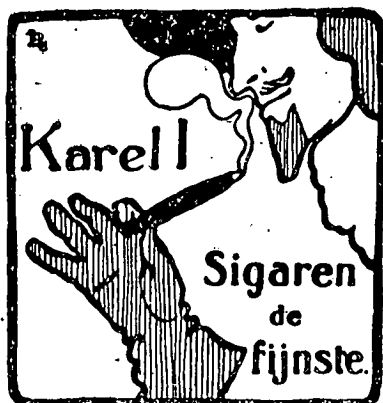
ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STIL- ZWIJGEND VOOR GELIJKE TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Rotterdam

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING

voor waarden belast met vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen,
gevestigd te 's-Gravenhage.

RAPPORT

van het

Algemeen Administratie- en Trustkantoor te Rotterdam.

Hiermede verklaren wij, dat wij, ingevolge artikel 14 der overeenkomst met de Nederlandsche Bankinstelling voor waarden belast met vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen, op 31 Augustus 1903 voor den Notaris J. VAN HERWIJNEN te 's-Gravenhage verleden, op heden ten kantore dier Bank te 's-Gravenhage hare registers hebben onderzocht en met de ingevolge de bepalingen der genoemde Overeenkomst in den loop van het jaar 1920 aan ons verstrekte gegevens hebben vergeleken, en een en ander accoord hebben bevonden.

Daaruit is ons gebleken, dat deze Bankinstelling aan leeningen onder waarborg van met vruchtgebruik, periodieke uitkeering of andere beperkingen van den eigendom belaste waarden op 31 December 1920 per resto had uitstaan een bedrag van f 23.305.294.39½

dat de contante waarde volgens artikel 4 der genoemde overeenkomst, van de aan haar in eigendom toebehorende, met vruchtgebruik, periodieke uitkeering of andere beperkingen van den eigendom belaste zaken, op 31 December 1920 bedroeg .., 336.243.06

terwijl door haar ten behoeve der pandbrieftouders ten bedrage van dat gedeelte van terugbetaalde leeningen, hetwelk nog niet in nieuwe leeningen weer belegging had gevonden, aan ons in bewaring was gegeven van hare eigen pandbrieven een bedrag van ,, 1.475.000.—

f 25.116.537.45½

en dat daartegen op 31 December 1920 Pandbrieven waren gecreëerd tot een bedrag van ,, 25.000.000.—

's-Gravenhage, 8 Maart 1921.

Algemeen Administratie- en Trustkantoor te Rotterdam:

(w.g.) DIJXHOORN

(,,,) P. J. VAN WIJNGAARDEN

(,,) ED. JACOBSON, Secretaris.